

VII. évfolyam
2009. 3 szám
Megjelenik
kéthavonta
450 Ft

HIT – MAGYARSÁG – ÉRTÉK

Szent Kereszt

ÖKUMENIKUS MAGAZIN

Ferkó Zoltán

4000 kilométeres kerék-
pároszás a moldvai
csángó-magyarokhoz

Guti Tünde

Jézus nélkül élni
nem tudok

Superhero

Jézus
dicsőítő
koncertek

Mihály Zoltán

A hitet sokfélekép-
pen lehet megélni

Illényi Katica előadóművész hitvallása

**Hiszem, hogy a magyarokra
vár egy szebb jövő**

VERITAS

FOGALOM A LAKÁSÉPÍTÉSBN!

VERITAS-LAKÁSOK 2009-BEN

KEDVEZMÉNYES KAMATOZÁSÚ HITELLEL MEGVÁSÁROLHATÓK ZUGLÓBAN ÉS A XIII. KERÜLETBEN
KÖZTISZTVISELŐK RÉSZÉRE ELŐLEG BEFIZETÉSE NÉLKÜL! **340.000 – 380.000,- Ft/m² áron**

XIV. kerület, Fűrész utca 30-32.

Budapest XV. kerület Dugonics utca 56. azonnal beköltözhető	50 m ² -ig
Budapest XIV. kerület Kövér Lajos tér 32/b. azonnal beköltözhető	83 m ² -ig
Budapest XIII. kerület Rokolya utca 21. tervezett átadási határidő: 2010.06.	30, 46, 59, 60, 80, és 82 m ² -ig
Budapest XIII. kerület Rokolya utca 20. tervezett átadási határidő: 2009.05.	63 és 63,8 m ² -ig
Budapest XIII. kerület Rokolya utca 32. tervezett átadási határidő: 2009.09.	51, 55, 65, 67, 93 m ² -ig
Budapest XIII. kerület Rokolya utca 30. tervezett átadási hat. 2009.12.	39, 40, 42, 44, 45, 50, 51, 54, 61, 71, 75, 77, 79, 82 és 85 m ² -ig
Budapest XIV. kerület Fűrész u. 30-32. azonnal beköltözhető	100 m ² -ig

XIII. kerület, Rokolya utca 30.

A lakás vételárának 50%-áig zuglói lakásokat is beszámítunk!

Kérjük, tekintse meg több mint 1000 lakásból álló referenciánkat!

Érdeklődni lehet: **IRODA: 1142 Budapest Erzsébet Királyné útja 86.**

Nyitva: H-CS: 8-16:30, P: 8-14:30

☎ 383-0829, 383-0983 • www.veritas.hu

VÁSÁROLUNK TELKEKET, HÁZAKAT KÉSZPÉNZÉRT!

URNATEMETŐ

BUDAPEST SZÍVÉBEN

A Belvárosi Szent Mihály templom
alatt található urnatemetőben el nem
évülő urnafülkék válthatók.

Ügyintézés:

Vinczy Péter fősekrestyés
Belvárosi Szent Mihály templom
„Angolkisasszonyok temploma”

Telefon: +36 1 337 8116

1056 Budapest, Váci utca 47/b
belvsztmihaly@freemail.hu
www.szentmihalytemplom.hu

Bocskai jellegű főveg

Tradíció és elegancia!

(06) 30/ 9 000 825

www.bocskaisapka.hu

Szent Kereszt

A szerkesztőség címe:
Szent Kereszt Magazin,
1148 Budapest,
Nagy Lajos király útja 47/a
Tel/Fax.: 221-1524,
mob: 06-70-244-0240

Lapigazgató:
Horváth János
elnök-vezérigazgató

Főszerkesztő:
Kuruczleky Ilona

Internet elérés:
<http://www.szentkereszt.hu>
e-mail: szentkereszt@szentkereszt.hu

Főszerkesztő-helyettes: **Papp Nóra**

A szerkesztőség tagjai:

Bajcsy Lajos, Bayer Emil,
Bölcs házy Sándor, Fajkusz Mária Gréczi
László, Forgács Renáta, Frigyesy
Ágnes, dr. Kis Boáz, dr. Kovács János,
Kovács Mária, Kubányi Andrea,
Németh Andrea, Pálffy Mária,
Rácz Kristóf László, Somogyi György,
Szilágyi Ferenc, Varga János

Címlapfotó:
Róza Gábor

A lapot kiadja:
Veritas Invest Zrt.
1142 Budapest,
Erzsébet királyné útja 86.
Tel: 383-0983, fax: 383-0984

A megjelent hirdetések tartalmáért
a kiadó nem vállal felelősséget.

Terjeszti: HIRKER Rt. (Budapesten)
Lapker Rt. (vidéken)
ISSN 1589-617X

Nyomda: Regiszter Plakát Nyomda Kft.
1211 Budapest, Rézmű utca 74.
Tel: +361/2783090
Fax: +361/2783099

„A szeretetben élők mélyre látnak
A reménységben élők messze látnak
A hitben élők mindent másképpen látnak
Hitben járunk, nem látásban” (2Kor 5,7)

Kedves Olvasó!

A tanítványság feltételei

„Aki nem veszi fel keresztjét és nem követ, nem lehet a tanítványom.”

Luk. 14,27

Ha életünk legbensőségesebb kapcsolatai ütköznek Jézus Krisztus igényeivel, Ő azt mondja: feltétlenül neki kell engedelmeskednünk. Tanítványnak lenni annyit jelent, hogy egy személynek, a mi Urunk Jézus Krisztusnak szenvedélyesen és személyesen odaszánjuk magunkat. Nagy különbség, hogy egy személynek vagy egy bizonyos ügynek, elvnek szentelme-e oda magam. Urunk sohasem hirdette, hogy egy ügynek, hanem, hogy neki magának szenteljük oda magunkat. Sokan kereszténynek mondják magukat, akik nem adták át magukat Jézus Krisztusnak. A tanítvány Jézus Krisztus aláztos szolgálója – szeretetből. Ezen a földön senkiben sincs meg a Jézus Krisztus iránti szenvedélyes szeretet, csak ha nem a Szentlélek oltotta belé. A Szentlélek az egyetlen, aki szereti az Úr Jézus Krisztust. Ő árasztja ki Isten valódi szeretetét a szívünkbe. Valahányszor a Szentlélek lehetőséget lát arra, hogy megdicsőítse Jézust, betölti szívvedet, idegiedet, egész személyiségedet megmagadja és az odaadástól izzóvá és lángolóvá leszel.

Üdvözzel: *Juruczleky Ilona*

főszerkesztő

Tartalom

Szent Pál első apostoli útja.....4. old.
Örömet és szeretetet sugározni.....5-7. old.
Minden lehetséges.....8-9. old.
Ó dicsőséges és áldott Szűz!.....10-11. old.
A Lelkek Orvosa.....11. old.
Az élet iskolája.....12-13. old.
Magyarok Nagyszonya Szent Korona
Lovagrendje.....14-15. old.
Apa és fia angyalok közt dolgozik!.....16-17. old.
Programozott evolúció és teremtés.....17. old.

5-7 old.

16-17. old.

Jézus nélkül élni nem tudok!.....18. old.
Mutassuk fel keresztény nemzeti értékeinket.....19. old.
Poszter.....20-21. old.
Soul and Gospel fesztivál.....22-23. old.
Hazai és felvidéki katolikus hírek.....24-25. old.

22-23 old.

Szabadkőművesség és Magyarország.....26-28. old.
Értsük jól az Ószövetséget 4. rész.....29. old.
Hatvan éves a Liszt Ferenc kórus.....30-31. old.
Református hírek.....32-33. old.
Id. Fabiny Tibor: a Magyarországi Evangélikus
Egyház rövid története.....34. old.

36-37. old.

Fabiny Tamással beszélget Szőnyi Szilárd.....35. old.
Nekem fontos a hazám és a
magyarság jövője.....36-37. old.
Nagy Szent Gergely.....38. old.
Megrendelés és előfizetés.....39. old.

Barnabás és Pál missziós útra indulnak. Az ApCsel 13,2–3 így számol be erről: „Mikor egy alkalommal istentiszteletet tartottak, a Szentlélek így intézkedett: Rendeljétek Barnabást és Sault arra a munkára, amelyre szántam őket. Erre böjtöt tartottak, majd rájuk tették kezüket s útra bocsátották őket.” A Szentlélek tehát kiválasztotta az első misszionáriusokat. A kézzel tartott kereszt a közösség Istennek ajánlja és elbocsátja őket. Az antióchiai egyház alkalmas volt arra, hogy a kereszténység kisugárzó központja legyen. Tarsuzi Saul bátor kezdeményezése, hogy a pogányoknak hirdeti az evangéliumot. Ez mély változást idézett elő a keresztény gondolkodásban.

Antiochia kikötőjében – Szekeukiában szálltak hajóra a misszionáriusok, és Ciprus szigetére érkeztek. Ez volt az első állomásuk. „Az ő tanítására várnak a szigetek” Iz 42,4–Pál ismertette ezt a jövődölést, és mostani igehirdetését ebben látta körvonalazva. Isten tervét akarta ezzel is teljesíteni. Az evangélium nem volt teljesen ismeretlen Cipruson: ez volt Barnabás hazája, aki a hellénista zsidókat befogadta. Barnabás volt a misszió vezetője, Pál az igehirdető, Márk pedig a segítőjük. Ciprus általában békés kereskedelmet folytatott szomszédaival, akik viszont gyakran elfoglalták és uralmuk alatt tartották. Pál, Barnabás és Márk Szalamiszban kötöttek ki. Az apostolok először a zsinagógákban kezdtek hirdetni az evangéliumot, ekkor többen megtértek. Az elsők közé tartozott Mazon is. Pál, Barnabás és Márk Szalamiszból Páfoszba mentek. Itt a sziget prokonzula – Sergius Paulus – az „Úr szavát kívánta hallani.” ApCsel 13, 7 Hívó lett.

Ciprusból Pamfiliába: Miután Pál és Barnabás befejezték igehirdetésüket Ciprus szigeten, Páfoszban hajóra szálltak és Anatólia irányába vették útjukat. Márk pedig visszatért Jeruzsá-

Szent Pál első apostoli útja

lembe. Pergé régi város volt, Pamfilia vallási központja. Pergének görög arculata volt, de templomában egy ázsiai istenséget tiszteltek, akit Artemisnek, illetve Dianának neveztek. Márk Pergéből tért vissza Jeruzsálembe. Visszatérésének okát nem ismerjük. Pál nem felejtette el ezt a lépését, és második apostoli útjára nem volt hajlandó magával vinni. Pál és Barnabás most már segítő társ nélkül folytatták útjukat – a Pizidiai Antióchia felé.

Tauruszon át Antióchiába: Kemény és nehéz munkára vállalkoztak az apostolok. Kevés száraz kenyeret vittek magukkal, amit vízben puhítottak meg, és egy marék olajbogyót fogyasztottak hozzá. Útjuk igen sokszor vezetett szűk sziklavölgyön, amit a Kesztrosz folyó vájt magának. A vidék lakói szilaj, harcias emberek voltak. A sötét szakadékokból az izauri rablók törtek rájuk. Többször jutottak olyan helyre, ahol a folyón nem volt híd. Legalább hat napra volt szükségük, hogy ezt az utat megtegyék. A Pizidiai Antióchia helyi istensége Men volt – a holdisten. Pizidián haladt keresztül a „Colonia Caesarea” útkereszteződés. Pál ezért is választotta igehirdetése kiindulópontjának. Pál a városban élő zsidó közösségeknél kezdte igehirdetését. Pogányok is voltak a hallgatók között. Sokan elfogadták a zsidó hitet és erkölcsöket, de a körülméletést nem. Pál a zsidóknak a Szentírásból kiindulva azt bizonyította, hogy Jézus a megígért Megváltó. A pogányokhoz szólva az apostol a bálványok tehetetlenségét mutatta meg és azt hangsúlyozta, hogy térjenek meg és igaz Istenhez, aki az egyetlen teremtője égnek és földnek. Egyedül Ő méltó arra, hogy az em-

ber feléje forduljon. Isten Jézus Krisztus által üdvösséget hirdet mindenkinek a föld végső határáig. A szép eredmények láttán a zsidók Pál ellen fordulnak, és igyekeznek eltávolítani a városból. Végül sikerül kiűzni őket a városból. Pál és Barnabás számára ez nagy lelki fájdalom.

Antióchiából Ikoniumba: Pál és Barnabás Antióchiában népes közösséget hagytak, akiket a „Szentlélek öröme” töltött el. Kiűzetésük után Ikoniumba vették útjukat. Pál idejében a város nagyon szimpatizált a rómaiakkal. Pál és Barnabás itt is először a zsidók zsinagógáját kereste fel. Hamar megszerzik az első híveket, de az elenségeket is. Megakarják őket kövezni, ezért elmenekülnek a szomszédos Likaoniába. Pál fáradása meghozta a gyümölcsét Ikoniumban is. Antióchia mellett hosszú időn át ez a város lett Kis-Ázsia belsejében Krisztus egyházának a középpontja. Ikonium után az apostolok első állomása Lisztra volt. Ez a kis város Szent Pál idejében nem volt jelentős hely. Római kolónia volt. Zsinagógájuk sem volt, ezért Pál egy nagyobb téren beszélt ezeknek az egyszerű embereknek. Az élő Istenről beszéltek nekik, aki mindent teremtett és gondukat viseli. A lisztrai hallgatóság lelkesen fogadta Pál és Barnabás tanítását. Néhány zsidó fölzigatta a népet ellenük. Pált megkövezték és a városon kívülre vonszolták, otthagyták. Erről ír az ApCsel 14,8–20. Pál és Barnabás igehirdetése nem volt hiábaváló. Pál számos pogányt térített meg és innen származik leghűségesebb tanítványa: Timóteus.

Lisztrából Derbébe mentek. Ez volt missziós útjuk első legvégső állomása. Derbében is hirdették az evangéliumot és sok tanítványt szereztek, mert senki sem zavarta őket. ApCsel 14, 21.

Már közel négy éve voltak úton, most visszatértek Lisztrába, Ikoniumba és Antióchiába. A fiatal egyházközségek sorsa aggasztotta Pál szívét. Áthaladtak Pizidián, bejárták Pamfiliát és hirdették az igét Pergében. Mindenütt egy kis buzgó közösséget hagytak, amely azután tovább tudott fejlődni. Ezután Attáliába mentek. Attália Pamfiliának fontos kikötője volt. Pál és Barnabás Attáliában hajóra szálltak és a szíriai Antióchiába hajóztak. Itt nagy örömmel fogadták őket, mindenki örült, hogy Isten a pogányoknak is megnyitotta a hit kapuját. ApCsel 14, 27. Az első missziós út 45–49-ig tartott.

Forrás: Gyürki László: Szent Pál apostol útjain.

Pálffy Mária

Örömet és szeretetet sugározni

Beszélgetés Illényi Katica előadóművésszel életéről, pályafutásáról

Fiatalkorod ellenére akkora életmű áll már mögötted, hogy más hatvan vagy hetven éves korában mondhatja ezt el magáról. Egyik nyilatkozatodban olvastam, hogy szinte alig volt gyerekkorod, mert az egészet végig muzsikáltad. Zenészcsaládból származol, apukád mind a négy gyermekét a zenei pályára irányította. Ha történetesen nem egy ilyen családba születtél volna, akkor én most egy híres táncosnővel vagy énekesnővel beszélgetek?

Hát akkor valószínűleg egy nyugdíjba készülő táncbalerina lennék. Gyerekkoromban már világosan éreztem, hogy jó adottságaim vannak a tánchoz, ez volt minden álmom.

Nem okozott szomorúságot, hogy nem lehettél igazán gyerek?

Egy gyerek nem igazán tudja ezt, mert nincs összehasonlítási alapja. Csak azt tudtam, hogy amíg nincs meg a négy vagy öt óra gyakorlás, addig nem csinálhatok semmit. De szerintem mi rettenetesen infantilisek maradtunk, a szó pozitív értelmében, ha a négy testvér összetalálkozik, akkor valami fergeteges lazításban éljük ki magunkat.

A szigorú, kemény gyerekkor végül is nagy gyümölcsöket eredményezett az életedben.

Ha nem így lett volna, akkor nem lettünk volna sikeresek. A szigorú neveléssel megtanultunk dolgozni, nem feladni. Azt gondolom, bármilyen gyerek nevelésében nagyon sokat számít, hogy megtanuljon valamiért küzdeni. Apánk nagyon szigorúan és tudatosan tanított minket. Később kezdett hegedülni és mindig úgy érezte, ez az ő életében egy behozhatatlan hátrány, ezért kellett nekünk nagyon korán elkezdeni. Nem adott egyik kollégája kezébe se bennünket, mert nem bízott meg senkiben. Egészen más az, hogyha egy apa van

a gyereke mellett és órákig felügyeli, vagy ha egy gyerek elmegy egy héten egyszer vagy kétszer hegedülni, és a tanár foglal-

kozik vele félórát. Tizennégy éves korunkban sokkal többet tudtunk, én is meg a bátyám is, mint a saját korosztályunk. Mai napig érezzük az apu tanításának az előnyeit.

Tizennégy éves koromban csodagyerekként könyveltek el, és bekerültél a Zeneművészeti Főiskolára.

Első hegedű

Igen, és ezzel párhuzamosan jártam a Konzervatóriumba, a közismereti órákra. Ez annyi előnyt jelentett, hogy a zeneakadémiai tanáromnál tanulhattam végig.

Minden zenei műfajban otthonosan mozgatsz, legyen az komolyzene, swing, musical vagy jazz. Melyikben találtad meg önmagad?

A Zeneakadémiát úgy fejeztem be, hogy a komolyzenén kívül nem nagyon ismertem más műfajt, bár a jazzt már akkor is nagyon szerettem. Egészen véletlenül egy operett turnéba keveredtem, ahol hegedűs voltam a zenekarban és nagyon megtetszett a hangulata, mert egy kicsit könnyebb meg szabadabb volt, mint a klasszikus zene. Akkor megfertőződtem a műfajjal, és így kezdtem énekelni meg táncolni is. Később azt vettem észre, hogy az operettben is azokat a zenét kedvelem, amelyeknek inkább jazz-es harmóniái vannak. Ábrahám Pál, Fényes Szabolcs dalai közelebb álltak hozzám, mint Kálmán Imre szerzeményei, mert a swing jobban tetszett, mint a csárdás. Rájöttem, hogy én rettenetesen szeretem ezeket a dalokat, és akkoriban találkoztam Stéphane Grappelli, jazzhegedűs életútjával. Onnantól kezdve egészen ráálltam erre. Egy nagykoncertet mindig úgy állítok össze, hogy mindenki megtalálja benne a magának tetszőt. Ezért van filmzene, jazz, komolyzene és sztepp-tánc is a repertoáromon.

Előadás közben szteppelsz és énekelisz is. Ezek szerint a hegedülés mellett táncol és énekléssel is komolyan foglalkozol.

Nagyon sokat táncoltam, de hamar rájöttem, hogy a klasszikus balett alapok nélkül az ember nem tanulja meg a testét koordinálni, muszáj volt valamilyen szinten a technikát elsajátítani. Tíz évig jártam heti háromszor-négyyszer jazztáncra, és ma már egy profi táncegyüttes napi tréningjét végig tudom csinálni. Egy előadónak nagyon fontos, hogy megtanuljon

szépen mozogni, nem mindegy, hogyan hajolsz meg, hogy áll rajtad a ruha. A tánc mellett még többet foglalkoztam az énekléssel. A mai napig hetente kétszer járok hangképzés órára. Nagyon sokat énekeltem operettek, de ugyanakkor a jazzben egészen máshol képezzük a hangokat. Abban a hangmagasságban adunk elő, ahol most beszélgetünk. A hangképzés nem csak

arra való, hogy az ember operaénekes legyen. A Tivoli Színházban például a "Szerelmesék" c. előadásom kétszer egy óra, egyszemélyes darab, amelyet végig beszélek és énekelek megállás nélkül. Ha nem helyesen használnám a hangomat, akkor a felét se tudnám megcsinálni, mert lerekednék.

A magazin alcíme hit-magarság-érték. Mit jelent számodra ez a három fogalom?

Vallásos családban nőttem fel, katolikusok vagyunk, és ez meghatározó az életemben. Kamasz koromban az egyetemi templom ének és zenekarában aktív résztvevő voltam. Dauner János, szalézi atya tartotta össze az egész csapatot, és ha visszagondolok, csak hálát adhatok, hogy milyen steril környezetben nőttem fel. Az ember egész életére jó kihatással van egy ilyen hívő baráti társaság. Sokszor elgondolkozom azon, hogy azok a kollégák, akiknek nincs hitük, azokra nem is haragudhatunk, amiért másképp viselkednek, hiszen más az értékrendjük. Én mindig nagyon sokat kértem és kaptam a Jóistentől. Ha nem látsz más kiutat, kérni kell, de én ennél is többször szeretek megköszönni dolgokat. Amikor létrejött a már említett egyszemélyes darabom, és ott álltam a függöny mögött, nem az volt az első gondolatom, hogy jaj, add Uram, hogy jól sikerüljön, hanem köszönöm, hogy itt lehetek, hogy nekem ez megadatott. Sokat aggódom a világ menetéért mostanában, híradót sem nézek, mert csak félelemben élnek. Lelkileg megnyomorítja az embert a

Koncert

Koncert közben

Szerelmesék

rossz hír, én inkább hálát adok minden napért, amely békességben telt el.

Nagyon sokat utazol a világban. Soha nem éreztél csábítást, hogy végleg kint maradjál?

Ha ma lennék huszonéves fiatal, és csak racionálisan gondolkodnék, lehet, hogy elmennék, mert külföldön mások a körülmények, a lehetőségek határtalanok

Tánc közben

– Amerikában pláne. De én már annyit jártam külföldön, hogy nekem a külföldre való rohangálás igénye teljesen kielégítő-dött. Persze régebben én is azt terveztem,

hogy el fogok menni, de az évek során már megdolgoztam itthon a közönségem szeretetéért, ezért nem mennék el innen

Szerelmesék

Jóga

soha és ismerem a honvágy kínzó érzését is. Persze néha jó egy kicsit kikapcsolódní és elmenni, már csak azért is, mert most negatív korszakot élünk itthon, a globalizálódó világ ezt eredményezi. A nemzeteket összemossák, nem kell nemzeti érték, de én hiszek abban, hogy a magyarokra vár egy szebb jövő – ez nem mehet a végtelenségig.

Mi a zenei hitvallásod?

Másokat boldoggá tenni a muzsikámmal, hiszen a zenével gyógyítani is lehet. Nekem ugyan

természetes a zene, mert ebben nőtettem fel, de ma már tudom,

milyen nagy adomány van a kezemben, ezért tudatosan töreksem rá, hogy másoknak örömet szerezzek a művészetemmel. Az emberek tele vannak szorongással, de amikor eljönnek meghallgatni egy-egy koncertemet, és ha arra a kis időre elfelejtik a problémáikat, bánatukat, akkor már volt értelme a munkámnak. Ilyenkor én is boldog vagyok, hiszen érzem, hogy kölcsönösen feltöltődünk, örömet és szeretet tudunk egymásnak sugározni. Számomra ez a legcsodálatosabb dolog.

Mik a jövőbeni terveid?

Tervek azok mindig vannak, egyik hozza a másikat. Nagyon sok meghívásom van vidékre és Pestre egyaránt. Van, amikor egy szál zongorával kísérek, máskor trióval, vagy kvartettel adok jazz-estet és van, amikor nagyzenekarral koncertezem.

Ősszel a Miskolci Szimfonikusokkal szerepelek, ahol a filmzenéktől kezdve a nagy slá-

gereken keresztül, egy-egy komolyzenei örökzöld is felcsendül majd.

Pár héttel ezelőtt a Magyar Vöröskereszt Jószolgálati és Kulturális nagykövetévé választottak. Számomra nagyon megtisztelő ez a kitüntetés. Bárhol is járok ezentúl a világban, feladatomban lesz, hogy a művészeteken keresztül felhívjam a figyelmet a Vöröskereszt tevékenységére. Mindezt boldogan teszem.

Ez év novemberében nagyszabású jótékonyági koncertet adunk a Művészetek Palotájában, a Vöröskereszt szervezésében. Ugyanitt tervezem 2010-re a négy Illényi testvér közös koncertjét. Ez életem legnagyobb terve.

A napjaimat mostanában stúdiókban töltöm, hiszen hamarosan megjelenik a 2008-as koncertem és a „Szerelmesék” c. színházi estem is DVD-n.

A „Szerelmesék” egyébként ősszel ismét folytatódik a Tivoli Színházban.

Köszönöm a beszélgetést, és szívből kívánom, hogy muzsikáddal még nagyon sok embernek adj lelki örömet.

Kuruczleky Ilona

Ferkó Zoltán neve minden bizonnyal ismerősen cseng a nemzeti média tudósításait nyomán követők számára. Ő az a budapesti fiatalember, aki két évvel ezelőtt 4000 kilométeres kerékpáros zarándoklatot tett a moldvai csángómagyarok magyar nyelvű vallásgyakorlásáért. Ferkó Zoltán családjával azóta hosszabb időt töltött a gyimesi csángók között is: tavaly nyáron a Boros hagyományörző skanzen és panzió házigazdája volt a Gyimesközéplekhoz tartozó Borospatakán. *Életének e két meghatározó szakaszáról könyvet írt, a második idén Nagypénteken jelent meg Felőttkorom legszebb nyara – Borospataka címmel. Fordulatokban gazdag életről, a csángók között szerzett tapasztalatairól, és ami a legfontosabb, a magyarságról beszélgetünk a szerzővel.*

Hogy jut eszébe egy fiatal budapesti apukának, hogy csapat-papot otthagya feleségével és két kisgyermekével egy pár száz fős havasi faluba költözzön a Gyimesekbe, az ezeréves határ szomszédságába?

Nagyon egyszerűen, szinte magától értetődően. Az út azonban, amely elvezetett ideig, hosszú és kacskaringós volt.

Túlságosan hosszú azért nem lehetett, hiszen Zoltán ránézésre nem néz ki huszonöt évesnél idősebbnek.

Köszönöm, talán a sok kerékpározás teszi. Sokáig versenyszerűen űztem ezt a sportágat, és ma is kerékpárral járok mindenhová. Havonta átlagosan 1000 kilométert teszek meg munkába járás és ügyeim intézése közben. Egyébként tavasszal múltam 33 éves.

Mikor hallott először a csángókról?

Középiskolás éveim végén, az érettségi előtt. A budapesti Baár-Madas Református Gimnáziumba jártam, és osztályunk a szalagavatóra moldvai csángó táncokkal készült. Egy fiatal néprajzos, Nagy Bercel tanította meg nekünk a moldvai magyarok legjellegzetesebb táncait, a próbák szüneteiben pedig moldvai népdalokkal, népmesékkel szórakoztatott bennünket. Nem én voltam az egyetlen az osztályból, aki Bercelnek köszönhetően egy életre a moldvai csángó kultúra szerelmese lett. A szalagavatón egyébként nekünk volt a legnagyobb sikerünk. Gyönyörű moldvai népviseletünkben eléggé kilógtunk a palotást meg bécsi keringőt járó többi osztály közül.

A Baár-Madas után a Károli Gáspár Református Egyetem következett.

Magyar szakosként rengeteget hallottam a Keleti-Kárpátoktól is Keletre élő magyar testvére-

Böjte Csabával Marosnémetiben

inkről, a moldvai csángókról, akik az őket legkevesebb nyolc évszázada fenyegetően körülvevő ortodox román tengerben mindmáig hűen őrzik a létező legarchaikusabb magyar nyelvújrást, a kárpát-medencei magyarság köréből régen kivészett, hihetetlenül gazdag monda- és mesevilágot, komplex ősi hitvilágunk egyes elemeit, de ugyanakkor mélyen és teljes őszinteséggel megélt római katolikus hitüket is. Ők jelentik az egyetlen élő kapcsolatot majdnem elfeledett gyökereinkhez.

Gondolom, igyekezett minél hamarabb felkeresni őket.

Már az egyetemi évek alatt voltak évfolyamtársaim, akik nyaranta egy-egy hétre kilátogattak Moldvába és önkéntes alapon magyart tanítottak a csángó gyerekeknek, nekem azonban más utat jelölt ki a Sors. Meg kellett járnom Ausztráliát, hogy eljussak Csángóföldre.

Hogy került az ötödik kontinensre?

Tanári diplomám megszerzése után visszavárt egykori középiskolám, a Baár-Madas, de csak rövid ideig tanítottam. Korainak éreztem még lehorogonyozni egy nyugdíjas tanári állásban. Helyette elmentem menedzserasszisztensnek, majd ügyfélkapcsolati területen dolgoztam az egyik mobilszolgáltatónál. Élveztem a pörgést, a folyton változó világot, a sok újdonságot. Aztán három év után úgy gondoltam, ideje váltanom. Látni akartam a világot és jól meg akartam tanulni angolul. Megtakarított pénzből befizettem Ausztrália egy jónevű nyelviskolájába és megvettem a repülőjegyet Sydneybe.

Közelebb nem talált nyelviskolát?

Dehogynem, biztosan lett volna több is. Azonban mindenképpen angol nyelvterületre szerettem volna menni, és Ausztrália olcsóbbnak tűnt, mint Amerika, ugyanakkor nagyobb kalandnak, mint London. Mint utólag kiderült, sejtéseim beigazolódtak.

Hogy érezte magát?

Kiválóan. Mikor a '90-es évek közepén egyetemista koromban egy hónapot töltöttem Hollandiában nyári egyetemen, ahol a résztvevők 50 külföldi országból érkeztek, kinyílt előttem a világ. Rácsodálkoztam, milyen végtelen változatossággal teremtette Isten az embert. Itt gondolkoztam el először azon, vajon én miért pont magyarnak születtem. Sydneyben ugyanezt éreztem, csak ha lehet, még hatványozottabban. Miközben szorgalmasan tanultam az angolt és mellette felszolgálóként dolgoztam, élveztem ennek a csendes-óceáni metropolisznak minden áldását. A közvetlen és segítőkész embereket, az élhető utcákat, parkokat, épületeket, az élet minden területén megtapasztalható jól szervezettséget, a hajnali vagy éppen munka utáni fürdözést Bondi vagy Manly Beachen. Mindez teljesen más volt, mint amit addig Budapesten megszoktam.

Csángómagyarokkal Klézsén

Minden

Szavaiból úgy tűnik, maradt volna még. Miért jött haza?

Azt gondolom, a hazát semmi nem pótolhatja az embernek. Ha jártamban-keltemben magyar szót hallottam az utcán, mindig elfogott a honvágy, és az idő múlásával ez csak egyre erősödött. Aki hosszabb időt eltölt egy ilyen nagyvárosban, valamennyire óhatatlanul világpolgárrá válik. Belém azonban a hazámhoz, a magyarsághoz való ragaszkodást is örökre belémégette a honvágy kíneserves tüze.

Mihez kezdett újra itthon?

Természetesen azonnal jelentkeztem Moldvába magyartanárnak.

Gondolom, két kézzel kaptak Ön után.

Romántudásom hiánya akkor még akadály volt a kiutazásnak, úgyhogy más irányba kezdtem keresgélni. Több mindent kipróbáltam a vendéglátástól a marketingig, de igazából nem találtam a helyemet. Úgyhogy fél év után ismét elszántam magam a 24 órás repülőútra.

Csak nem?

De igen, visszamentem Ausztráliába. Sőt, ekkor tanulóvizum helyett már ideiglenes tartózkodási engedély díszelgett útlevelemben, úgyhogy ebből bármi lehetett volna. Aztán nem lett.

Mit csinált kint másodjára?

Vendéglátós szakmai gyakorlatomat töltöttem. Szabadidőmben pedig a New South Wales State Library-t bújtam, románul tanultam, készültem Moldvába. Bár az elsőtől hasonlóan második kinttartózkodásom is életem legszebb és legszabadabb időszakai közé tartozik, mindvégig tudtam, hogy nem örökre szól. Mikor a végén utoljára sétáltam el a Circular Quay-n a Harbour Bridge-től az Operaházig, éreztem, itt hagyok magamból egy darabot. Pár óra múlva a repülőtéren várakozás közben elmerengtem a horizontot kémelve, és mintegy önkéntelenül félhangosan kicsúszott a számon: minden lehetséges. Azóta hitvallásom a Máté 17:20: „Ha akkora hitetek volna, mint a mustármag, azt mondanátok ennek a hegynek: menj innen

Tisziként ismert Gergely István plébános atyával

Lehetséges

amoda, és elmenne; és semmi sem volna lehetetlen néktek.”

Ezek után már biztosan Moldva következett.

Így van. Három héttel később az ezer fényben pompázó, ezernyi ritmussal lüktető, ötmillió Sydney helyett Lábnyik, egy pár sáros utcából álló moldvai csángómagyar falucska lett az otthonom. Nagy váltás volt minden szempontból. Pálmafák helyett tölgy és bükk, hófehér limuzinok helyett ütött-kopott Daciák, ugyanakkor szeretetre és törődésre, sőt, tanulásra kiéhezett gyerekek és fiatalok. Egy családban nem ritkán nyolcan, tízen vagy még többen. A helybeliek nyitottságának köszönhetően azonban hamar belerázódtam a második legkeletibb magyarlakta település mindennapjaiba.

Mi volt a legnagyobb élménye?

Kétségkívül az, hogy itt ismertem meg a feleségemet. Réka akkor már második éve tanított magyart Klézsén, egy Bákóhoz közeli csángó faluban. Bár Marosvásárhelyen született és Erdélyben nőtt fel, már évek óta Budapesten élt, amikor úgy érezte, nagyobb szükség lehet rá a Kárpáton túl. Közös életünket aztán mégis Budapesten folytattuk.

Ne szaladjunk ennyire előre. Voltak kevésbé kellemes élményei is Moldvában?

Elvéve, de akadtak olyanok is. Amire a legjobban rácsodálkoztam, az volt, hogy egy olyan színmagyar faluban, mint Lábnyik, ahol mindenki mindig mindenkivel magyarul beszél, van egy hely, ahol idegen nyelven folyik a közösségi élet. És az a hely nem a rendőrség, nem a polgármesteri hivatal, de még csak nem is az iskola.

Hanem?

Az Isten háza, a templom. Képzelnék el egy magyarul beszélő közösséget, amint teljes természetességgel éli mindennapi életét magyarul, ám a templomba belépve a beszéd és a gondolat hirtelen románra vált. Félelemből, megszokásból vagy túlzott megfelelési vágyból, nehéz lenne megmondani. A szentmise rendben végigmegy románul, aztán a

templomból kiérve, mintha mi se történt volna, folytatódik tovább az élet magyarul. Nem kell szociológiából doktorátussal rendelkezni, hogy az ember észrevegye, ennek a közösségnek az életében valami nagyon nincs rendjén.

Mit tett ezután?

Ahogy említettem, Rékával Budapesten folytattuk közös életünket, a csángóktól azonban egyetlen napra sem szakadtunk el. Nagy lelkesedéssel vetettük bele magunkat az újonnan alakuló Keresztoszulók a Moldvai Csángómagyarokért Egyesület (www.keresztoszulok.hu) szervezésébe. Réka az egyesület titkára lett, én pedig két évig az alelnöke. A Keresztoszulók Egyesülete azokat a nagylelkű, tenni vágyó embereket fogja össze, akik legalább egy évre vállalják, hogy anyagilag is támogatják a magyarul tanuló moldvai csángó gyerekeket, fiatalokat. Egy általános iskolás korú csángómagyar diák egyéves taníttatása magyar nyelvre és kultúrára negyvenezer forintba kerül, ez mindössze 110 Ft-ot jelent naponta. A moldvai magyar oktatási program jelenleg mintegy 1600 gyermeket ér el. Ugyanakkor a hatvanezer magyarul még beszélő moldvai csángó közül 9000 az iskoláskorúak száma. Hatalmas fejlődésre volna tehát lehetőség, ha még több támogató jelentkezne.

A családi élete hogyan alakult?

Rékával összeházasodtunk és megszületett első gyermekünk, Csaba, majd két év múlva Boglár. Én ismét az egyik mobilszolgáltatónál kezdtem el dolgozni, de a különös lábnnyiki élmény nem hagyott nyugodni. Elkezdtem kutatni a moldvai csángómagyarok anyanyelvű vallásgyakorlásának kérdését. Rájöttem, hogy egy több évszázados, megoldatlan kérdéstről van szó. A római katolikus egyház jászvásári (iaszi) püspöksége szerzilis módon kiszolgálja a mindenkori román kormányprogram részét képező agresszív asszimilációs törekvéseket.

Csaba és Boglár

nem a magyar anyanyelv, hanem a római katolikus hit. Amilyen nyelven hitüket megélik, annak a kultúrkörnek a nyelvéhez kötődnek. Magyar nyelvű mise, gyónás, áldozás híján az évtizedek, évszázadok alatt így aztán szépen elrománosodnak. 120 évvel ezelőtt még kétszázézer tömbmagyarság élt Moldvában, ma pedig? Alig hatvan ezres szórványmagyarság. A moldvai magyar oktatási program mellett tehát

moldvai magyar egyházi programra is szükség van, különben két-három nemzedéken belül bekövetkezik a legrosszabb, a teljes asszimiláció. És ha nem vigyázunk, hosszabb idő alatt bár, de hasonló sorsra juthat a többi határon túli nemzet rész, sőt, végső esetben az anyaország is.

A beszélgetést következő számunkban folytatjuk. Ha addig is megrendelné Ferkó Zoltán *Felnőttkorom legszebb nyara* „Borospatak” című új könyvét, amelyben a moldvai magyar miséért indított zarándoklatról is sok szó esik, küldjön e-mailt a szerzőnek a ferkozoltan@post.com címre vagy hívja fel telefonon a 06/70-771-9767-es telefonszámon.

Kuruczleky Ilona

Tökés László református püspökkel Csíksomlyon

A mélyen vallásos moldvai csángómagyarok identitásának legerősebb oszlopa

Budapestről Borospatakára

Oltalmad alá futunk, Ó dicsőséges és áldott Szûz!

Többszázezer zarándok a Csíksomlyói búcsún

Itthon vagyunk Szûz Mária ôsi kegyhelyén, a magyar nemzet szíve itt dobog most ebben az ünnepi órában. Égi Édesanyánk összefog bennünket, a világ különböző tájairól érkezett magyarokat – e szavakkal kezdte Bábel Balázs Kalocsa-kecskeméti érsek a Pünkösdi Nagybúcsút 2009. május 30-án Csíksomlyón. A Szent Koronát hozó Asztrik érsek 90. utódként köszöntötte zarándok testvéreit a szónok, aki hálát adott Istennek az ezeréves egyházmegyéért, valamint a nyolcszáz éves ferences rendért. A csíksomlyói búcsún az idén is többszázezeren vettek részt, a Székely gyors ismét külön vonatot indított, immár 850 fővel Budapestről.

Bábel Balázs érsek szentbeszédében utalt a 2004. december 5-i szavazás eredményére és kérte: akik nemet mondtak a nemzet összetartozására, vagy közömbösek maradtak, bánják meg bûneiket! Hangsúlyozta: - Összetartozunk azokkal, akik előttünk jártak, akik keresztényeknek, magyaroknak, székelyeknek, csángóknak vallották, vallják magukat.

- Ki a bölcs? - tette fel a kérdést, majd így válaszolt rá: - Aki mindent a legmagasabb szempont szerint ítél meg. Nem csupán néhány esztendőre tekint előre, vagy a múltba hátra, hanem az örökkévalóság fényénél tudja áttekinteni a történelmet, benne felismeri Isten vonalvezetését, mert ő egyenesen ír görbe vonalakon. Egy francia származású nagy amerikai történész Jacques Barzun írja: „Aki pedig a történelmet a maga teljességében szeretné megismerni, annak Istennel kell társalkodnia.”

Bábel Balázs beszédében rámutatott: - Ha mi ezeréves történelmünkre gondolunk ezen a tájon, Szent István korától napjainkig, az „ember-katedrálisokig”: Márton Áron, és Jakab Antal püspökig, akkor látjuk, mennyi megpróbáltatás érte, s már-már a pusztulás szélére sodorta az ellenség ezt az országrészt. A sokszoros tatár és török pusztítások, majd a 150 évig betöltetlen gyulafehérvári püspökség, a háborúk harcai, országheldarabolások, a falurombolás már a megsemmisülés vízióját vetítette elő. A török hódoltság ideje alatt már csak a ferencesek maradhattak meg, akik a katolikus hit őrzői voltak és ebből a kicsiny magból újra tudtunk kezdeni, mostani ittlétünk is ennek bizonyítéka. Számunkra a múlt erős gyökér, jelen és a jövő belöle él. A múlt azért reményünk, mert bizonyítja

Isten gondviselését. Akik azonban nem tanulnak a történelemből, arra ítéltetnek, hogy megismételjék.

A szónok kitért a világ magyarságának helyzetére is: - A mi világunk benne a magyarság sorsa különösen is nagy válságban van. A magyarországi gondjainkat azért hozom elő, mert az ottani életünk visszahat a világon élő összes

magyarrá, és a *mindent megosztó szándék ellenére mi egy nemzet vagyunk*. A legtöbb ember csak a gazdasági bajokat érzékeli, hogy drágább lett az élet. Némelyek mélyebbre tekintenek, s azt mondják, mindez az erkölcsi válság miatt van. Az igazi okot kell keresnünk. Az európai ember az újkor óta elveszítette Istenbe vetett komoly hitét. Egy darabig még az erkölcsi érzéke megmaradt a jó és a rossz iránt, de hit hiányában ez is megszűnt. Az erkölcs támaszt kíván. Már Dosztojevskij megállapította: - *Ha nincs Isten, mindent szabad*.

Az istenhit hiánya magával hozta az *erkölcsi válságot: a korrumpálódást, a bûn botrányig való fokozódását*. Ezt követte az értékválság, amikor minden a pénz szerint ítéltetik meg és az emberi munka nem kapja meg az igazi értékét. Áldozatos munkakörökben dolgozó emberek egy hónap alatt sem tudnak annyi jövedelemhez jutni, mint a mai világ gazdagjai sokszor egy óra alatt. Az erkölcsi válságban még az is fájó seb, hogy az emberiség összejtét, a *családot rombolják* és vele szemben *mindenféle más együttélést a család rangjára emelnek*.

Az ifjúságot pedig elbizonytalanítják és megromtják a különböző Gender programokkal, amit röviden úgy lehetne összefoglalni, hogy a mai ember szabadon döntse el, hogy férfi vagy nő, heteroszexuális, vagy homoszexuális, vagy épp transzszexuális lesz-e. Aztán ajánlják, hogy legálisan fogyasztható legyen a kábítószer, mert az nagy bevétel hozhat az államnak. A szenvedélyeknek kiszolgáltatott ifjúság céltalanul sodródik, depresszióssá válik és nagyon sokszor öngyilkosan végzi az életét. *Az ifjúság és a család tudatos rombolásának ellent kell állnunk*. A bajok elviselésében Szûz Máriától tanuljunk, aki maga is megtanult Krisztus módján szenvedni - mondta a szónok.

Bábel Balázs kijelentette: - Olyan mély depresszióban van népünk, s olyan a magyar lelkiállapot, hogy már szinte nem is hisz semmi- ben és nem reménykedik. Ilyenre nem volt még példa nagy háborúk után sem. Évekkel ezelőtt hallhattuk az eget verõ gõgõs kijelentését egy politikusnak: *„Magyarok Nagyasszonya levette rólunk a kezét, majd mi gondoskodunk ezután a magyarokról.*” Másvalaki pedig azt mondta: *„jó- léti rendszerváltást hozunk*”. És mi a valóság? Kisémmizettek lettünk és kifizethetetlen adósság jármában nyögünk. Az egyre növekedõ munkanélküliség, a hadisarc szintû adózás milliókat dönt *mély szegénységbe*. A gátlástalanul gyorsan meggazdagodóknak természetesen ez nem jelent lelkiismereti problémát. A legtehetősebbek közül sokan kilátástalanságukban külföldön keresnek megélhetést. A demoralizált

iskoláról és katasztrófális helyzetben lévő egészségügyi intézményekről már ne is szólnunk. Emberileg nincs már remény. És mégis! Társadalomlélektani kutatások bizonyítják, hogy az elkötelezetten vallásos emberek jobb testi, lelki egészségnek örvendenek az ő családjukban nagyobb a gyermekvállalás és még várható földi élettartamuk is hosszabb.

A Kalocsa-kecskeméti érsek hangsúlyozta: – Nem vette le rólunk kezét a *Magyarok Nagyasszonya*, a csíksomlyói Szűz Mária. Abban is remélhetünk, hogy Európáról sem, hiszen Európa zászlaja két mezőben 12 csillaggal Szűz Máriára utal.

A zárándokok az ünnepi órában, a nagy jubileumi évben hálaadással Istennek, mint gondviselő Atyának, megváltást hozó Fiúnak, és megújító Szentléleknek, Szent István király fel-

ajánlását mintegy megismételve imádkozták a zárándokok a legősibb Szűz Mária imádságot: *Oltalmad alá futunk Istennek szent szülője, könyörgésünket meg ne vedd szükségünk idején. Hanem oltalmaz meg minket minden veszedelemtől, Ó dicsőséges és áldott Szűz!*

Jakubinyi György gyulafehérvári érsek, aki „házigazdaként” köszöntötte a zárándokokat, utalt a 443 évvel ezelőtti hit védelemre, amikor a katolikusok ugyanezen a helyen kérték Szűz Mária segítségét. „Isten, tarts meg minket őseink hitében és erényeinkben, ezt kérjük ma Tőled” – mondta Jakubinyi érsek.

Hagyományokhoz illően idén is a világ számos pontjáról érkeztek zárándokok Csíksomlyóra. A *Székely gyors*, a tavalyi nagy sikerre való tekintettel 850 utassal, 13 kocsival második alkalommal indult útnak, a

Kárpát Európa Utazási Iroda és az Indóház szervezésében. A különvonat idén is befutott a Gyimesekbe, az ezeréves, történelmi Magyarország vasúti határállomásához, ahol megtekintették a Rákóczi vár romjait, a vár tövében álló 30. számú MÁV őrház, valamint részt vettek a kontumád kápolna előtt *Böjte Csaba* által bemutatott szentmisén.

Egy csodálatos imádsággal búcsúzóim olvasóimtól: „*Óh, kegyelmek Anyja, Székelyek Nagyasszonya! Tekints kegyelmesen sokat szenvedett, sok szükségét megélt hú gyermekeidre!*”

Frigyesy Ágnes

Jézus mondta: „Én vagyok az Út, az Igazság és az Élet”

A Lelkek Orvosa

Emlékezés Dr. Gyökössy Endre református lelkészre

Öt évtizedes pályám során sokszor fogalmaztam gond nélkül, néha nehezebben, de most érzelmeimmel s a bőség zavarával kell küzdenem. Isten Öreg Bojtárja ugyanis mesterem, példaképem, noha csak futólag láttam és csak egyszer hallhattam kiváló igehirdetését. Nem így a már aranydiplomás lelkész feleségem, akivel együtt olvassuk írásait, s aki tanítványa volt. Sokszor idézi a Mátra oldalában folytatott jóízű, csoportos beszélgetéseket.

Bandi Bácsitól még ma is tanulok nagybetűs Szeretetet, Szerénységet, Alázatot s ilyenkor eszembe jut egy-egy valamikor magasállású Testvérem, aki kéretlenül is szívesen beszél fontos beosztásairól, magasabb kapcsolatairól és sokirányú nyelvtudásáról...

De most hadd szóljak egy csodálatos emberről. Dr. Gyökössy Endre 1913-ban született és 1997-ben ment az Örök Hazába. Isten viszonylag hosszú életet rendelt számára, noha műtéteken esett át és két infarktusa is volt. Apja református, anyja katolikus volt és az ökumenikus családi béke örökre elkötelezte. Sokan rótták fel azt, hogy nem egy katolikus pap barátja is volt. A református teológia elvégzése mellett

„summa cum laude” két doktorátust is szerzett – bölcsészettudományból és pszichológiából. A palástot 1939-ben kapta meg, majd Baselben tanult tovább. Ha valaki, hát Ójárta és mutatta a krisztusi utat, apostola volt az igazságnak és szerette az Isten adta életet, az embereket. Elve volt, hogy ne csak a szószék magasából legyen kapcsolata a hívekkel, hanem emberközelből is lássa a szívek, lelkek örömét, fájdalmát.

Egyik baseli professzórának lányát kérte feleségül és nem a gondtalan, sokat ígérő svájci pályát választotta, hanem 1941-ben hazajött annak ellenére, hogy akkor már sejteni lehetett: egy sok áldozatot követelő vesztés háború fájdalmas árnyéka borul az országra. Felesége, ez a nagyszerű asszony követte – Handi Bácsi mindig legjobb káplánjaként emlegette. Kálvin tér után Rákospalota, majd Újpest következett. Öt gyermekük született, ketten sajnos meghaltak. A lelkek orvosa vezette nyáját, sokat írt, többek között verseket is. Tanított a Teológián és lakásán is tartott szemináriumot tanítványainak. Olyan sokan látogatták, hogy a buszvezetők lelkesen kiáltották: Gyökössy szeminárium következik!

Egyszer behívták az „illetékesek” és fag-

gatni kezdtek, információkat akartak kiszedni belőle. Saját bevallása szerint olyan buta arcot vágott, amelyet csak lehetett, válaszaik megképtelenül naivak voltak, így a tiszt dühösen vágta le elé a személyi igazolványát és elzavarta. Valószínűleg azt is, hogy nyugalmazott lelkész nincs. Elve volt, hogy először imádkozz, gondolkozzál és csak azután cselekedjél! És most lélegzőgondozói tevékenységéről néhány mondatot.

Bajaikkal százak és százak keresték fel. És Ő tudott hallgatni. Volt, aki órákon át beszélte ki magát s a végén azt mondta: de jót beszélgetünk. Pedig Bandi Bácsi meg se szólalt. Sohasem faggatott, ítélt, adott kivezető tanácsot, csak a megoldás lehetőségeire mutatott rá azzal, hogy a bajbajutottnak kell mérlegelnie és a helyes döntést meghoznia. Öregén, betegen, fáradtan se küldött el senki.

Egy este megkérdezte a feleségét: Mondd Szívem, van-e hátra még valaki? A válasz igen volt. És Ő: akkor küldd be. Élete párja erre így válaszolt: Itt áll előtted....

Bandi Bácsi gondolatai, emléke a szívemben él – egészen a remélt, boldog találkozásig. Dr. Gyökössy Endre munkáit – nem véletlenül – zömmel a Szent Gellért Kiadó adja ki. Kedvenc olvasmányunk a „Siess segítségemre Uram, Szabadítóm!” Ez a kis remekmű napi bontásban ad igét, éneket, imát lefekvéskor, öregeknek. Feleségemmel mindig ezzel fejezzük be a napot.

Búcsóul Assisi Szent Ferenc gondolatait idézném:

*Uram, engedd, hogy erre ügyeljek:
nem engem vigasztaljanak,
hanem én vigasztaljak,
nem engem értsenek meg,
hanem én legyek megértő.
Ne engem szeretgessenek,
hanem én szeressek.*

Bayer Emil

Az élet iskolája

A Cenakolo-közösség bemutatása

A „Comunità Cenacolo” egy keresztény közösség, amely befogadja az utat tévesztett, csalódott, reményvesztett fiatalokat, akik arra vágnak, hogy megtalálják önmagukat, az élet értelmét és örömét. A Közösséget Elvira Petrozzi nővér alapította 1983-ban, aki Istennek szentelte életét a megtévedt és kábító-szerfüggő fiatalok segítségével. Székhelye Saluzzóban, Olaszországban van. A Közösség ma 54 házat számlál elszórtan Olaszországban és a világban (Franciaország, Horvátország, Bosznia-Hercegovina, Brazília, Ausztria, Peru, Argentína, Oroszország, Amerika, Mexikó) és kb. 1500 fiatalt fogad be. Egyházmegyénk negyedéves papnövendéke, Petenko Miron régi vágya volt, hogy belülről is megismerhesse a közösséget. Idén nyáron engedélyt kapott arra, hogy egy ideig részt vehessen életükben: másfél hónapot töltött ausztriai házukban. Őt kérdeztem ott megélt élményeiről, benyomásairól, tapasztalatairól.

Mikor találkoztál először ezzel a közösséggel?

Amikor 2000-ben medjugorjei zárandoklaton voltam, hallottam egy fiatal fiú tanúságtételét, aki a Cenacolo-közösségben élt már több éve és kábító-szerfüggőségből gyógyult meg. A következő években is elzarándokoltam Medjugorjéba, és mindig hallottam tanúságtévé fiatalokat beszámolni, akik ebben a közösségben éltek. Nagyon megérintettek ezek a beszámolók, és vágyat éreztem arra, hogy akár egy-két évet is eltöltsék körükben. Többször is érdeklődtem, hogyan lenne lehetséges ez. Hallottam, hogy bár nem könnyen, de azok is bekerülhetnek a közösségbe, akik nem kábító-szerfüggők. Sokáig nem kaptam konkrét választ a jelentkezéseimre. Később megtudtam, hogy ez egyfajta próbatétel is, és aki igazán kitaró, az léphet be hozzájuk.

Mi volt az, ami megérintett ezekben a tanúságtételekben?

A hitelenség. A közösség tagjai nem beszélnek sokat, hanem próbálják megélni az Evangéliumot. Láttam az egyszerűségüket, és azt az örömet, szabadságot, amely a szemükben tükröződött.

Végül hogyan sikerült bejutnod a közösségbe?

Amikor az elmúlt tanévben a szemináriumban egy katolikus mozgalom vagy közösség bemutatásáról kellett dolgozatot írunk, én a Cenacolót választottam. A dolgozat megírása ismét felkeltette bennem a vágyat a közösség közelebbi megismerése iránt. Ezúttal alapítójuknak, Elvira nővérnek címeztem a leveletem, amelyben kértem, hogy egy kis időt tölthessek a közösség bármelyik házában. Végre megkaptam a várt választ - azt írták, részt vehetek az ausztriai ház közösségének életében. A feltétel az volt, hogy legalább 45 napot kell ott eltöltenem. Ezt teljesítettem is.

Ez alatt az idő alatt mennyire sikerült megismerned a közösséget?

Egy hónapra volt szükségem, hogy rájöjjek, tulajdonképpen mitől gyógyulnak meg itt a kábító-szerfüggő fiúk. Nagyon szép dolgokat lehet hallani a közösségről. Az élet azonban igen kemény, ugyanakkor jó is itt. Azt hiszem, legalább fél évet, vagy annál is többet kellett volna előtenem ahhoz, hogy amit láttam, azt életem során meg tudjam valósítani. Úgy gondolom, Jézus Krisztus irányt adott, utat mutatott nekem az itt eltöltött idő alatt.

Mesélnél bővebben a közösség mindennapjairól, eseményeiről?

A fiúk Szent Benedek reguláját igyekeznek betartani, amit Elvira nővér alapozott meg – vagyis imádkoznak és dolgoznak. Az imádság már kora reggel szentségimádsással kezdődik a kápolnában. A napi munkát mindenki a saját munkacsoportjában végzi, ahová be van osztva. Háromhavonta mindenki más munkacsoportba kerül át. Legnehezebb feladata a szakácsnak van. Az egész közösségnek kell naponta főznie, beleértve a hétféget is. Ha egy új fiú a szakácskodás feladatát kapja, három napja van, hogy megtanulja munkáját a régi szakácstól, ezután egyedül kell sütnie-főznie. Persze mindig akad, aki segíti a munkáját.

Szabály a közösségben, hogy nappal munka közben nem szabad leülni. Ebéd után szabad beszélgetés van, ám ez is szabályokhoz kötött: nem lehet mindig ugyanazzal a személlyel beszélgetni, mindennap más kell meghívni beszélgetésre. A kábító-szerfüggők nagyon zárkózott emberek, és ezek a beszélgetések arra serkentik őket, hogy nyíljanak meg, és személyválogatás nélkül mindenkiel próbáljanak kapcsolatot teremteni a közösségben.

Szeretnék kiemelni egy eseményt, amelyre kéthetente gyűlik össze a közösség. Az olasz „condividere” szóval jelölik, ami megosztást jelent. Ekkor mindenki elmondja, mi zajlik benne, miket élt át az elmúlt két hétben. Nem lehet félrebeszélni, hisz napközben látják egymást, mindenki tudja, mit tett vagy mulasztott a másik. Olyan ez talán, mint egy nyilvános gyónás. Nem könnyű kiállni és elmondani őszintén a többieknek, mi az, ami fáj, mi az, ami örömet okoz. Általában ez az az alkalom, amikor tisztázni lehet a félreértéseket, nézeteltéréseket is.

A másik fontos esemény a „revisione”, azaz vizsgálát. Ez kiscsoportokban történik, amikor mindenki elmondja, hogyan látja a másikat. Egy-egy konfliktushelyzet vagy nézeteltérés során kialakult szituációt elemeznek, ki hogyan élte meg, és a többiek hogyan látták ezt kívülről. Ezek az alkalmak nagyban segítik az őszinteség kialakulását és a kölcsönös elfogadást, szeretetet a közösségben.

Ha a közösségbe új fiú érkezik, úgynevezett „örangyalt” kap maga mellé, vagyis egy tapasztalt közösségi tagot, aki már hosszabb ideje itt él. Az örangyal

éjjel-nappal vigyáz védencére: vele van, amikor elvonási tünetekben szenved, dolgozik vele vagy helyette, ha kell. A közösség teljesen a Gondviselésből él. Nincs állandó jövedelmük és rendszeres támogatást sem kapnak. Ezért szabály az is, hogy semmivel nem szabad pocskolni, a kitett ételt mind meg kell enni. Ha az új fiú nem tudja, nem bírja megenni az adagját, az örangyala az, aki segít neki ebben is.

Említetted, hogy egy hónap kellett, míg rájöttél, mi gyógyítja ki a fiúkat a kábító-szerfüggőségből. Elmondanád, mi az?

Elvira nővér többször elmondta, hogy az alkohol- vagy drogfüggőség nem a test betegsége, hanem a szív szeretethiánya. Ha a szív megváltozik – szeretve lesz és megtanul szeretni – , a függőség elmúlik magától. „Megismeritek az igazságot, és az igazság szabaddá tesz benneteket” – mondja Jézus. Ezért nagyon őszinték egymással a fiúk, igyekeznek igazsággal élni. És ez az igazság szemmel láthatóan szabaddá teszi, meggyógyítja őket. A közösségben mindenki

előbb-több leveszi álarcait és önmaga lesz, szabadnak érzi magát. Elfogadja saját magát, és másokat. Azt mondják Cenacolóról, hogy ez az élet iskolája. Az ember megtanul itt helyesen élni, ami azt jelenti, hogy megtanulja reálisan látni magát és a világot. Megtanul szolgálni, szembenézni a problémákkal.

Mennyi időt töltenek itt a fiatalok, míg teljesen meggyógyulnak, s elég erősek lesznek ahhoz, hogy a világban önálló új életet kezdjenek?

Általában három-négy évet. Azonban nem létezik fix periódus. Nem az itt töltött idő a fontos. Az igazán fontos az, hogy ma milyen vagy. Tudsz-e szeretni, tudsz-e imádságban Istennel élni. Elvira nővér mindig elmondja, hogy akkor lesz képes valaki a közösséget elhagyni a világban élni, ha az imádságot választja egész életére.

Nemrég egyházmegyénk főpásztora - Majnek Antal püspök atya – is ellátogatott a Cenacolo-közösség medjugorjei házába, találkozott az ott élő fiatalokkal.

Az alábbiakban ő mondja el gondolatait a közösségről. Még akkor hallottam a Cenacolóról, amikor néhány évvel ezelőtt a püspökségünk egy kárpátaljai fiatalembernek segített bejutni a közösség medjugorjei házába – kezdte beszámolóját a püspök atya. – Nemrég pedig egy medjugorjei zarándoklatom alkalmával, aminek egyik fontos célja volt a közösség meglátogatása, találkozhattam az ottani vezetőkkel, szentmisét tarthattam ott és hallhattam a fiúk tanúságtételeit. Közben mások véleményét is megismertem a közösségről, így most már összetettebb, pozitív élményem van a mozgalomról. A fiatalok tanúságtételeikben meséltek a korábbi bűnös életükről. Elmondták, hogy amikor már mindenkinek a bizalmát elveszítették a környeze-

tükben, volt valaki, aki nem mondott le róluk. Általában édesanyjuk volt az, aki sokat sírt és imádkozott értük. És miután a gyógyszeres kezelés és a pszichológusok sem tudtak már segíteni, többeknél az édesanya volt az, aki rátalált a közösségre, és aki rávette őket, hogy vonuljanak be oda. Megrendítő számomra, hogy szinte mindig van egy ember a világon, aki közvetíti a Mennyei Atya gondoskodó, megmentő szeretetét, és aki az utolsó, bűnös gazemberré vált egyéntől sem fordul el. Hangsúlyozom tehát, hogy mindig kell az Istennek valaki, egy irgalmas szamaritánus, aki közvetíti, felhangosítja az Ő megmentő szeretetét és irgalmát a szerencsétlen ember felé.

A közösség gyógyítási módszere – ha szabad így mondani – végtelenül egyszerű. A világ számára hihetetlen és érthetetlen, hogy mindenféle praktikák nélkül az „ora et labora” elvet követik. Tehát közösségben élnek, imádkoznak és dolgoznak. Persze hozzá kell tenni, hogy Isten az, aki gyógyít, aki visszaadja az embernek a szabadságát, a szív békéjét. Ezt megtapasztalva élő hitre jutnak a közösségben. És számomra ez az igazán nagy csoda. Mert a szabadulás kétségtelenül fontos és szép dolog, de fennáll a visszaesés lehetősége. Ami megtart és megvéd a visszaeséstől, az az élő hit, a tanúságtévő élet, a hit állandó megvallása. Ki merem mondani, hogy miként az utolsókból elsők lesznek, úgy a mi átlagkeresztényeink előtt járnak ezek a fiúk, akik e közösségből hazakerülnek.

A Cenacolo-közösségeken kívül lehetne, sőt szükséges is lelkipásztori központokat, imaközösségeket kiépíteni, ahol a szabadításon lenne a hangsúly. Örömmel mondhatom, hogy már működnek ilyenek egyházmegyénkben. Schönbornban minden szerdán este összejönnek az emberek imádkozni, és nem csak katolikusok. Az összejöveteleknek az lett a célja, hogy az odaérkezők egyrészt az Úr Istent dicsérjék, másrészt, aki a nyomorúságaival, panaszaival érkezett, azokért szabadító imákat mondjanak. Így ők is – Isten hathatós jelenlétével felismerve – az Ő dicséretére jutnak. Egy csapat ebből az imaközösségből eljár más egyházközségekbe is, szabadító szolgálatot végezve. Ezzel párhuzamosan Frigyesfalván, Munkácson és Ungváron is van hasonló összejövetel és szabadító szolgálat. Azt látom, hogy az embereknek egyre nagyobb szüksége van ilyen jellegű imaközösségekre, imaszolgálatra. Nyilván maga a Szentlélek az, aki működik és hozza létre ezeket a közösségeket azok által, akik figyelnek Őrá.

Nagyon szeretném, és sok-sok ember szeretné, hogy Ukrajnában is legyen Cenacolo közösség. Körülbelül húsz országban van már közösségi házuk, a következőt Ukrajnában is megnyithatnák hisz ötvenmillió országáról van szó és sajnos sok drogos, alkoholista és más függőségtől szenvedő ember él itt. Szeretném kérni ezért a híveket, imádkozzunk erre a célra, hogy Ukrajnában, esetleg éppen Kárpátalján, az általunk felajánlott helyen nyíljon egy Cenacolo-közösségi ház. Felkerestem azt a kárpátaljai fiatalembert is, aki másfél évet töltött a közösségben, és megkértem, meséljen gyógyulásáról, megtéréséről, tapasztalatairól a közösségben. Alább az ő beszámolóját olvashatjuk. Sajnos én is kábítószeres voltam, de még a medjugorjei

közösségbe vonulás előtt tértem meg és szabadultam meg a kábítószer-függőségtől. Megtérésem története azzal kezdődött, hogy egy barátom, aki szintén drogos volt, de megtért és meggyógyult, sokat mesélt nekem Istenről, az imáról, szabadulásáról. Buzdított, hogy kezdjek el imádkozni, kérem Istent, hogy szabadítson meg engem is függőségemtől. Tiszta pillanataimban elkezdtem olvasni a Szentírást, de még egy ideig dült bennem a harc. Megtérésem akkor következett be, amikor egy hajléktalan alkoholistát, aki pénzt kért tőlem, annyira megsajnáltam, hogy este hazamenve kerseresen sírni kezdtem. Azt tapasztaltam, hogy nem is én sírok, hanem valaki bennem. Rádöbentem, hogy Jézus az. Ő az, aki sajnálja bennem azt az embert. Éreztem, hogy végtelenül szeret mindenkit, engem is. Nagyon bántam, hogy eddig nem érdekelt ez a Sze-mély, sőt számtalanszor megbántottam Őt. Lassan megkaptam a hit ajándékát, meggyőződésemmé vált, hogy Isten létezik és mindenkit nagyon szeret.

Megtérve igazából egy szerzetesközösségbe vágytam. De ajánlották, hogy keressem fel a Cenacolo közösséget. A munkácsi püspökségen segítettek felvenni a kapcsolatot a Cenacolo medjugorjei házával. Így kerültem oda, és másfél évet töltöttem ott. A közösség némely tagjának időnként durva, nyers, utcai stílusa volt, hisz kemény drogosok jöttek ide, akik – bár tele voltak jó szándékkal és vágytak a gyógyulásra – nem tudtak egy csapásra megjavulni. Nekem, aki már korábban szakítottam a drog világával és rendes, hívő barátaim voltak, ez nehézségeket okozott.

Megdöbbenő volt látni, hogy az ide kerülő fiúk legtöbbször a lelkiismeretüket kapják vissza először, és a szüleik ellen elkövetett bűneiket-lopásokat, hazugságokat, testi-lelki bántásokat bánják legjobban. Sokszor értük imádkoznak. Hiányozni kezd a szülő. Amíg drogoztak, nem törődtek a szüleikkel, de most, hogy megszabadultak és megtisztult a szívük, egyszerre csak nagy szeretetet éreznek szüleik iránt. Jömagam is így voltam ezzel megtérésem után. Továbbá azt is tapasztaltam, hogy amint az én életemben, úgy itt is Jézus az, aki gyógyít, aki megszabadít. Ő adja a kegyelmet és az erőt a változáshoz és a megmaradáshoz a jóban.

A Cenacolo-közösségek szorosan együttműködnek az ide kerülő fiatalok szüleivel, hisz a kábítószer-ki próbálása csak a végső pont egy fiatal életében, aki nem kap a szüleitől elég figyelmet és szeretetet. Sok esetben a szülőknek is be kell látniuk, hogy ők is hibáztak, mert nem figyeltek eléggé a gyereükre. Gyakran egy megtért, meggyógyult fiatal megerősödve a közösségben, hazakerülve változást hoz a család életében is, hisz otthon folytatja a tanúságtévő életét. Sokak éppen az ilyen megtért ember életét látva gondolkoznak el: vajon hogyan történhetett ez a nagy változás? És választ keresve erre a kérdésre tapasztalják meg Isten tevékeny szabadító erejét.

Bunda Szabolcs

Válogatás a rendi alkotmányból:

„Sajnos a XX. század embere már nem tudja, ki a lovag, nem tudja mit jelent loagnak lenni, illetve milyenné kell válnia. A lovag ma is, mint mindig – mint nyolcszáz vagy ezer évvel ezelőtt – arra törekszik, hogy valódivá, valódi loaggá váljon. A valódi lovag szakrális személy. Legrövidebben megfogalmazva: Híd, környezete és az ég között... De így is megfogalmazhatjuk: Krisztus Útján jár...
 ...Hogy a lovag valóban szakrális személyllyé váljék, meg kell találnia az ösvényt, amely őt Krisztus Útjára vezet, majd meg kell tanulnia méltóképpen járni Krisztus útján. A leglényegesebb kérdés az ösvény kérdése... Valamikor a lovag felavatása előtt végigjárta az ösvényt, s amikor az Útra rálépett, akkor ütötték loaggá... Beavatottá is vált... Az ösvény a beavatás útja... Nem könnyű megválasztani a megfelelő ösvényt, mert a beavatás nem játék, a beavatásnak hatékonyra kell válnia. A loagnak mindig volt választott Hölgye, Érte vállalta a loagi küzdelmet (önmagával szemben és a világgal szemben), az Égi Hölgyért, az Asszonyért, akiért a Sárkánnyal (mindazzal, amit a sárkány jelképez) szembeszáll, azaz Nagyboldogasszonyért, azaz Szűz Máriáért... Valamikor minden lovag elsősorban a Szűz Anya loagja volt.

A lovagrendek hajdanában szent kötelességüknek tekintették, hogy keressék az eltűnt szakrális királyt, újjáteremtsék a

Magyarok Nagyasszonya

Egy Lovagrend küldetése:

„Hős az, aki ellenfeleit legyőzi. Lovag az, aki nemcsak ellenfeleit, de Önmagát is legyőzi. ”

Szakrális Királyságot... Krisztus meghagyta apostolainak, az emberiségnek az Útra való vezetését... Így a lovag elsődleges feladata mindig apostoli volt... A lovag, a Krisztus – felkínálta kollektív üdvkeresés útját járta (Járja, kell járnia), és arra akarja rávezetni az arra érdemesülteket... Az úttal (a birtoklás, a hatalom útja) szemben az Utat, az előítéletekkel és divattal és a korszellemmel szemben az igazságot, azaz komolyan veszi, hogy Krisztus az Út, az igazság és az Élet... Kétféle loagi út van. Egyik sem felsőbbrendűbb, mint a másik és manapság alkatanak, személyiségének ismeretében választhatja mindenki, hogy melyik úton járjon. Számtalan az ösvények száma, de csak kétféle út van.) Minden lovag lelkében egyesül Szent László és Assisi Szent Ferenc, de a lovag maga eldöntheti, hogy Szent László vagy Assisi Szent Ferenc vagy más szakrális személyek, illetve

szentek ösvényén képes az Utat megközelíteni... De senki sem képes az Útra rálépni, míg Önmagát le nem győzte.

Hittel valljuk, hogy a loagság intézménye, így Lovagrendünk is külö-

2006 csíksomlyói zarándoklat. Kor. ékszerekkel a Szűzanya faszobránál. Balról: dr. Bakos Batu, Hummel Gizella, Mireisz Tibor

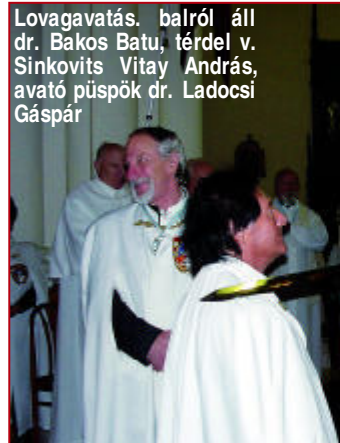

Istvánffy Sándor, Laczhegyi László, dr. Molnárfi Tibor

Szentmisén a lovagrend tagjai díszöltözetben

Lovagavatás. balról áll dr. Bakos Batu, térdel v. Sinkovits Vítay András, avató püspök dr. Ladocsi Gáspár

Szent Korona Lovagrendje

nősen alkalmas e kihívásnak megfelelni, és képes hatékonyan előmozdítani a szent átalakulást.

A Magyarok Nagyasszonya – aki egyben a Világ Győzelmes Királynője, Magyarország patrónusa, minden magyarok Űrnője, a Szent Koronának, amelyben Isten Égi és földi birodalmának az egybeszövődése fejeződik ki, a harmadik

központi alakja. Ennek a felfogásnak dogmatikai alapja Mária mennybe fölvétele. Történelmi alapja a magyar nép

ősi Boldogasszony hagyománya, továbbá annak bizonyossága, hogy Magyarországot Szent István a Szent Szűz oltalmába ajánlotta. Valamint az, hogy a Szent Korona tanának megalkotása után a magyar nemzet hitében: a Regnum Marianum gyönyörű eszméjében megzavarhatatlan összhangzással váltak megbonthatatlan egységgé az angyal hozta Szent Korona...és a Nagyasszony, a magyarok hites, igaz védelmezője, Égi Királynője. Nincs is hát abban semmi hiteltelen, hogy a Szűzanyát és a Szent Koronát magyar földön felfoghatatlanul nagy tisztelet övezi, minden magyar egyéni és közösségi (családi, lovagi, állami) életében.

Magyarország felajánlása a Nagyasszonynak a magyar nép korábbi, még a Szent István előtti időkből való Nagyboldogasszony hitével összhangban megtörtént, éppen a nagy Szent Gellért püspök tanácsára, a Szent Korona pedig a magyar államhatalom alanyává vált, kötelező erejű, világszerte magasztalt közjogi tanná. Erről szól a magyar nemzet évezredes története, erről szólnak mélyseges értelmű imáink, ezt tanúsítják nagyhírű közjogi győzelmeink. Amikor Lovagrendünk ez igazságokat hirdeti,

Lovagrendi mise Székesfehérváron

Bazsó Dombi Attila gr. kat, Boros Károly atya, dr Bakos Batu nagymester, Bakó Béla Pál atya

Lovagrendi mise az ezer éves határon 2006. június 4-én, celebrálja p. Siegfried Lang atya

nem egyebet tesz, mint ragaszkodik a legszebb, legszentebb magyar hagyományokhoz, azok méltó élesztéséhez. Így válhat érthetővé, miért oly fontos és szent ügy a lovagok számára a jogfolytonosság helyreállítása.

A Magyarok Nagyasszonya lovagjai fentiekből következően köteletségüknek tekintik, hogy a Szent Korona szakrális, a magyar küldetést meghatározó igazságában elmélyüljenek. Megismerkedjenek a Szent Korona misztériuma összes kérdéskörével, megismerjék a Szent Korona tanát és levonják a következtetéseket a Szent Korona tana azon legfontosabb tételéből, hogy miképpen a király sem, a nemzet sem határozhatja meg a Szent Koronához való viszonyát, és nem kevésbé komolyan veszik a magyar küldetésnek a jelen viharos korunkban megfelelő azon egyéni, közösségi feladatokat, melyek közül kiemelkedik a nemzeti engesztelés.” Hittel valljuk, hogy a lovagság intézménye, így Lovagrendünk is különösen alkalmas e kihívásnak megfelelni, és képes hatékonyan előmozdítani a szent átalakulást.

Céljai között megtalálhatóak: – A Szent Korona méltóságának visszaállítása, azaz a Szent Korona tana érvényességének az elismertetése; – A Szent Korona egyesítő ereje által a nemzeti egység megteremtése; – Az újpogányság elleni küzdelem vállalása; – A lovag törekszik a társadalom olyan átalakítására, hogy a Szent Korona méltóképpen megbecsült legyen – az államhatalom alanyaként is – és így Mennyei Királynőnk a földi életben is valóságos uralkodó lehessen.... Tagjai számára fontos az egyházi élet, a magzat és családvédelem, a szokásos karitatív, szociális, gyengéket, betegeket, szegényeket, árvákat, özvegyeket felkaroló, védelmező, támogató munka. A lovagrendnek jelenleg erdélyi, felvidéki és belföldi tartománya van. Lovagjaink közel egyötöde lekipásztor, akik megyés püspökük engedélyével rendi káplánjaink is.

www.szentkoronalovagrend.hu

Keresztény művészek

Már évekkel ezelőtt felfigyeltem, sétáim alkalmával a közeli utcában, egy vitrinre, melyet aranyozott bútorok, csillárok, keretek dekoráltak. Szoktuk mondani „kicsi a világ” mert barátnőm révén megismerkedhettem

ben tanultam meg igazán dolgozni, termelni. Faragtunk szobrokat, tükörkereteket, konzolokat, csillárokat, falikarokat, népművészeti és stílusbútorokat, mindent, ami az akkori lakáskultúrában megjelent. A hetvenes évek vége fele önálló lettem, és itt a

Erdős Tiborral és fiával Tibcsivel, aki a szép tárgyakat készítette vagy restaurálta. Műhelyükben rend, tisztaság, barátságos meleg fogadott. Mondtam, ide szívesen eljőnnék inasnak, de a nők ki vannak zárva, csak a beszélgetés erejéig élvezhettem a régiségek és angyalok meghitt hangulatát.

Mióta foglalkozik faszobrászattal és aranyozással?

Apa és fia angyalok közt dolgozik!

családi házunkban megalapítottam műhelyem, és megtanultam az aranyozást is. Mikor a határ kinyílt, Bécsbe közel kerültem az európai színvonalhoz. Más igények merültek fel, és tanulmányoztam a régiségeket. Minden munka hozza a tanulást, mert lépünk egyet, kihívás, gondolkodni kell, elődök tudását használni nem szégyen. A Jó Isten kegyelme révén, nagyon komoly aranyozó-restaurátor műhelybe sikerült bejutnom, és tanulhattam.

Az általános iskolában rengeteget rajzoltam, nemzetközi gyermekrajz kiállításokon szerepeltem, Bakonyi Mihály festőművész-grafikus tanárom magas szintű képzésben részesített, meglátta jó kézügyességemet, és tanácsolta, hogy menjek faszobrásznak, mert, az szép szakma. Tizenégy éves korom óta csinálom, akkor a Faszobrász Ktsz-ben tanultam. Mesterem Dilong Sándor elismert faszobrász, többek között a Parlament vadásztermében ő készítette a faragásokat. Iparos emberként, rá azt mondták, hogy művész. Sokat tanultunk tőle, és beszélt az aranyozásról, akkor elhatároztam, hogy azzal is fogok foglalkozni. Gyerekkori emlékem, amikor a Frankel Leo utcában laktunk, egy aranyozó kirakatában gyönyörű szép angyalkákat láttam. Mindig megálltam, és hosszan néztem a kis puttókat.

Képzőművészeti gimnáziumban tovább fejlesztem rajztudásom. Majd a katonaság után, családalapítás és a pénzkeresés következett. Kis Tibor műhelyé-

Azt mondta titokszakma az aranyozás. Kérem, avasson be kicsit minket is ebbe a titokba.

Mindenki védi a műhelytitkokat, mert hosszú idő kell ahhoz, hogy szakmáját magas szinten el tudja sajátítani. A fára ecsettel krétagrundot hordunk fel, egyenletes vastagságban, és erre kerül a 8 mikron vastag aranyfüst. Mókus farokkal fogjuk meg a vékony méretre vágott aranylapot, mert kézzel nem lehet hozzáérni. Gyengébb anyag a metálap, vagy javításhoz a különböző tinktúrával kevert bronz. Az aranyverés is hétpecsétes titok alatt védett, apáról fiúra szálló szakma. Régi kínai módszer szerint, halhólyagban kötömbön kőalapáccsal verik. Magyarországon sajnos már nincs aranyverő.

Beszélgetésünk alatt, ifjú Erdős Tibor keze alatt égett a munka, témával kapcsolatos gondolatait megosztotta velünk. Elmesélte, zenei pályával is próbálkozott, de óvodás korában társait elhozta műhelylátoga-

tásra, és erősebb volt az anyai ágról, dédapja és nagyapja (Garamvölgyi Ágoston az aranycsapat tartalék kapusa) kiváló faszobrászok hatása. Általános iskolában ugyancsak Bakonyi Mihály festőművész tanította rajzra, és sikeres felvételt nyert a Képző és Iparművészeti Szakközépiskola szobrász szakára. Meszlényi János szobrászművészt és Pató Rózát tartja mestereinek. Tanulmányait Sopronban a Nyugat magyarországi Egyetem Alkalmazott Művészet Építész Szakán végezte. Belsőépítész diplomával kezében választás előtt állt, szakma vagy a műhely. Kipróbálta milyen alkalmazotként egy főnök mellett dolgozni. Két év óta végleg a műhely mellett döntött. Őt órákor kel fel és vallja, azért jön be hatra, mert jól érzi itt magát, megszerette ezt a munkát. Édesapja tizenhatodik éve vezeti az Ornamentika Faszobrász Aranyozó Restaurátor Bt-t, fiával jól tudnak együtt dolgozni, de szakma folytonosságát félti.

Országnak nincs pénze az oktatásra, abban a korban vagyok, harminc szakmában eltöltött munkaév után, műhelyem van, tanítani tudnék. Mesterfogásokat, szakma szeretetét, sok mindent kellene átadni a fiataloknak, ahhoz idő, évek kellene. Divatos, hogy elolvasson egy könyvet, le van írva valamilyen szinten, azt hiszik, tudnak aranyozni, de tapasztalat és műhelyháttér nélkül nem lehet megvalósítani. Sokszor csak tönkre teszik a gyönyörű antik felületet.

Ezt választottam, és életemmé vált, amiben felnőttem. - folytatja Tibcsi – Nem átvenni szeretném ezt a műhelyt, hanem folytatni. Őseink olyan típusú emberek voltak, amíg éltek dolgoztak. Célom: tanulni, ta-

nulni és sok-sok szép tárgyat létrehozni, restaurálni. Nem a mai témák vonzanak, három éve elvesztettem édesanyját, és rájöttem attól nő fel az ember, ha fel tudja dolgozni a problémát, komoly felelős gondolkodással tovább tud élni, összetartó, segítőkész, egymásra számító körben.

Sajnáltam, hogy az elhangzott értékes mondatokat csak hárman hallottuk, és nem egy osztálynyi legalább harminc fiatal, akik megszívlelhetnék, és tovább adhatnák a szakma és munka szeretetére vonatkozó komoly gondolatokat.

Évtizedekkel ezelőtt mindez természetes volt, de manapság a TV filmből, fegyverrel megszerzett, vagy a munka nélkül ölkébe pottyant csillogó vagyont látják a gyerekek, és nem az alkotó, termelő munkát.

Németh Andrea

Programozott evolúció és teremtés Az ember megjelenése és kiemelt szerepe a világban

Hit és tudomány

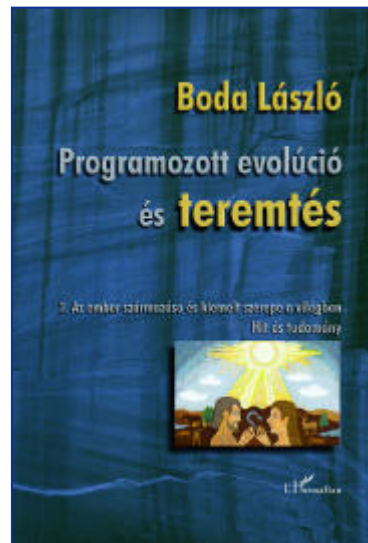
A szerző a PPKE ny. egyetemi tanára, aki korábban az Esztergomi Teológiai Főiskolán tizennyolc évig tanította a filozófia keretében az élet bölcsesét, azon belül pedig az élőlények kialakulását. A Vigiliában (1973) kritikai tanulmányt írt Jacques Monod Nobel-díjas francia genetikus 1970-ben publikált művéről. Ez mérföldkő, mivel Darwin után először kísérlete meg az evolúciót a DNS-re alapozni. Szerzője azonban, bevallottan ateista lévén, megpróbálta a teremtés helyébe a "kozmosz véletlent" beiktatni, ami képtelenség.

I. Az első kötetben a szerző arra mutat rá, hogy Darwin fejlődésemellete valójában nem evolúciós magyarázat. A latin e-volvere valamilyen magyszerű állapotból való kibontakozásra utal. A "fejlődni" más, mint a "kifejlődni". A cseppkőbarlang figurái csak "fejlődnek". Az embrióból kibontakozó élőlény ellenben "kifejlődés" eredménye. Darwin eredeti gondolata a zseniális. Ő elfogadja a Teremtőt, ha az élőlények egyetlen vagy néhány ősegysejtűből kialakulhatnak. Az akkori genetikai ismeretekkel azonban nem lehetett megalapozni ezt a nagyszerű felismerést. Ma viszont tudjuk, hogy az élőlények biológiai kibontakozásának genetikai programja egyetlen ősegysejtű DNS-ének "könyvtárába" belefér. Az ember szellemi lelke a kivétel, amely közvetlen teremtői aktust igényel. A szerző alaptétele, hogy ha az egyedfejlődés, tehát a megtermékenyített petesejt embrionális kibontakozása genetikailag vezérelt, vagyis programozott, akkor a törzsfejlődés, vagyis az evolúció egésze is genetikailag vezérelt, tehát programozott folyamat. Ezt már Szent Ágoston megsejtette,

amikor az élőlények kialakulását az anyaméhben végbeménő embrionális kibontakozáshoz hasonlította. A klónozással megdőlt az elmúlt századok gépes-mechanikus világképe, hangsúlyozza a szerző. Az élőlény "csodája" ugyanis az, hogy minden sejtjében az egész élőlény genetikai terve benne van. Ezért lehetne egy kétszáz millió éves dinoszauruszt egyetlen ép DNS-e révén életre kelteni. Gépeket viszont nem lehet klónozni.

Az evolúció e szerint célirányos folyamat. Ami ugyanis programozott, az az okot a céllal együtt foglalja magába (vö. egy sajátos feladatra programozott számítógép). Ezért nem indokolt a "vagy teremtés, vagy evolúció" szembeállítás. A megoldás: az evolúcióban kibontakozó teremtés. Ez nem azonos a kreacionizmussal, amely a közvetlen teremtést vallja. Aquinói Szent Tamás ezzel szemben a "másodlagos okok", vagyis a természettörvények asszisztenciájával kivitelezett teremtést tanítja. Ezért keletkezhetnek olyan biológiai rendellenességek, mint a kétfejű borjú vagy az összenőtt Sziámi ikrek.

II. A most megjelent második kötetben az ember megjelenését bemutatva részletesen foglalkozik a szerző a Neander-völgyekkel, mint a legfejlettebb ember-szabásúakkal, amelyeket sokáig primitívebb formájú embereknek véltek. Válaszol a tévében gyakran mé-

tatott állati intelligenciára is. Le-szögezi az emberre egyedül jellemző "kreatív intelligencia" és a "funkcionális intelligencia" alapvető különbségét. Utóbbi a gépek és az állatok minősítése. Ha a gép "számol", akkor csak a számolás funkcióját végzi el, nem gondolkodik. Részletesen méltatja a modern agykutatás eredményeit, kiemelve, hogy az állatokat agyuk irányítja mozgásukban, az ember viszont tudatos szellemi tevékenységénél az agyát eszközként használja. Végül az evolúció kérdését szembesíti a katolikus teológiával és a Bibliával,

leszögezve, hogy a Szentírás helyes értelmezése nincs ellentétben a valódi tudománnyal.

Ami a Végső Okot illeti: ahogyan Arisztotelész a mozgást elemezve eljutott az Első Mozgatóig, úgy juthatunk el a szerzővel a genetikai programozottság okási vonalán az Első Programozóig. A Teremtő ebben a "programozatlan Programozó", az ember mint teremtés a "programozott programozó", az általa készített gépek pedig a "programozott nem programozók".

A szerző az arisztotelészi logikát alkalmazza, felhasználva a modern genetika eredményeit. Közérthetően fogalmaz, hogy segítse az égető kérdés válaszában megértését, amihez persze azért a megfelelő szintű biológiai ismeretek is szükségesek. Értelmiségi keresztényeknek ajánljuk.

Boda László

Jézus nélkül élni nem tudok!

Egyszerű kapott dallamok és dalok

A magazinban mindig szívesen mutatok be olyan művészeket, akik még nem ismertek a nagyközönség előtt. Most, Guti Tündét és zenéjét ajánljuk kedves Olvasónk figyelmébe. Arra kérem Tündét meséljen nekünk a zene iránti szeretetéről.

Családi örökségünk a zene szeretete. Szüleim annak idején az egyházi kórusban énekeltek, édesanyám zongorázni is tanult, családjamban mindig ott volt a dal és a zene valamilyen formában. Kiterjedt rokonságunkban legtöbbször játszanak valamilyen hangszeren, tehát ez szinte örökség, mindnyájunknak fontos a zene. Fiainkat mi is tanítottuk, a legidősebb zongorázik, a három fiatalabb gitározik.

Mikor kedtél zenével foglalkozni?

Tizenhárom évesen tanultam meg harmóniumozni a református templomban, majd elvégeztem Debrecenben a nyári kántorképző tanfolyamot. Gitározni egy évvel később kezdtem. Nagyon megszerettem, mert mindig kéznél volt, könnyen mozdítható. Tizenévesen két hangszeren játszottam: harmóniummal kísértem a gyülekezetet, gitárral pedig keresztyén ifjúsági csoportokat. Ez utóbbival kialakítottam saját stílusomat, de a komolyzene iránti szeretet megmaradt bennem.

Mióta foglalkozol dalok írásával?

Gyerekkorom óta mindig énekeltem „csak úgy”, ami és ahogy éppen jött. Diákként én is énekeltem a templomi és az iskolai kórusban, gyakran hívtak minket vendégszereplésre. Tizennégy évesen írtam az első saját dalt, ami békedalra sikerült friss gitártudásommal, később folyamatosan hol versek, hol énekek születtek. A CD-n hallható dalok szövegét és dallamát is én írtam.

Mik a terveid, járod-e az országot?

Nem járom az országot, nem vagyok egy „fellépős” típus. Nem tartom magam művésznek, csak egy egyszerű feleség és családanya vagyok, aki a felülről kapott kincseket szét akarja osztani. Hiszek Jézus Krisztusban mint Isten Fiában és Megváltóban. Dalaimmal az a célom, hogy minél többen megismerhessék Isten szeretetét, és a személyes átéléseim dalba foglalása is hozzájáruljon mások megtéréséhez.

Hol kamatoztatod a képességeidet?

Az Agapé Gyülekezetbe járok családommal, itt szolgálom, itt mutattam be dalaimat. Írtam Bibliai témájú „indulókat” is gyülekezetünk gyerektáborának. Persze nemcsak a saját dalaimat kísérem. Házi csoportban, vagy női napon más testvérek szerzeményeit is énekeljük.

Mit jelent számodra magyarnak lenni?

Hiszem, hogy nem véletlenül születtem Magyarországon! Magyarnak lenni jó, szeretem a hazámat, csodálatos történelmét, szabadságvágyát! Magyar érzelműnek neveltek a szüleim, és a tágabb rokonság is így gondolkodik. Gyermekeinkkel sokat beszélgetünk ezekről a dolgokról, aki magyar, az felelős a nemzetéért! Hívó emberként feladatomban tartom elmondani, hogy hazánk felemelkedése a szívek és lelkek megváltozásával kezdődik.

A keresztyén értékeknek újra a helyükre kell kerülniük ebben az üzletközpontú világban, vissza kell adni az emberek kezébe a Bibliát, hogy stabil alapokon álljon egyéni és társadalmi életünk! A Jézus Krisztusba vetett hit ad egy olyan tartást, erőt, ami átsegít minden válságon, legyen az gazdasági vagy morális.

Mi a célod a lemezeid kiadásával?

A lemezeim célja elsősorban az evangélium hirdetése! Amióta megtértem, életem és éneklésem értelme és célja Jézus Krisztus hirdetése! Életem zsinórmértéke a Biblia, ami naponkénti szellemi táplálékom. Ez ad stabilitást a mindennapokban.

Kívánom, hogy a dalaimmal még sok embernek adj örömet.

K.I.

A CD ára 1500 Ft.

megrendelhető: www.gutitunde.lapja.hu

Mutassuk fel keresztény nemzeti értékeinket

Beszélgetés a kortárs magyar irodalom egyik legértékesebb, de talán leginkább rejtőzésbenmaradó személyiségével, Kiss Irénnel.

Jelenits István a szellemi ember felelős magatartását abban látja, hogy – szellemi értelemben- az izmokat el kell takarni. Az értéktérítés nem magamutogatás, kérdés, nem a megfélemlítés eszközeivel történik. Azt gondolom Irén ehhez meglehetősen hasonló utat választott. Kérem javítson ki, ha tévednék, vagy beszéljen erről bővebben.

Való igaz, hogy olykor hatalmas megpróbáltatások várnak azokra, akik szellemi izomzatukat nagy tömeg előtt mutogatják. Ismerek azonban egy prófétát – a Názáreti Jézusra gondolok –, aki igazán robusztus szellemi alkat volt, mégis sikerrel szerepelt a legszélesebb hallgatóság előtt is. Ennek oka az volt, hogy a legbonyolultabb igazságokat is sikerült neki a legegyszerűbb példázatokban megfogalmaznia.

Fiatalon került rivaldafénybe az irodalmi életben. Zelk Zoltán felfedezettjeként könnyedén sikerült diadalt aratnia: verseskötetei egymást követték, műfordítóként is tekintélyre tett szert. M ostani elkötelezettsége a keresztény nemzeti értékek felmutatásában az „intellektuális földműves” alázatáról tanúskodik. Mindszenty József-ről drámát írt. Volt ennek valamilyen következménye?

„A Hercegprímás Keresztje” című dráma Mindszentynek az ÁVÓ-n töltött gyötrelmes időszakáról szól. Ezt a passiójátékot a „Tiszták, hősök, szentek” című, a Kortárs Kiadónál megjelent könyvben publikáltam. Ezt követően egyik vezető fővárosi színházunk kitüntetett érdeklődést tanúsított iránta. Már a bemutató napját is kitűzték, amikor ez a színház váratlanul lemondott a bemutató tervéről. Az ok azóta is ismeretlen előttem.

Legutóbb megjelent könyvének a Halotti beszéd szavaiból választott címet. Kérem mondjon erről közelebbit is. Milyen témakörökről írt?

Ez a tanulmánykötetem a Magyarok Istenéről szól, és a MIŐ ISEMÜK címet viseli. Néhány szó jelentése régóta foglalkoztat a Halotti Beszédben, olyannyira, hogy a magyar változatot összevettem a latin eredetivel. Ekkor derült ki néhány meglepő dolog. Például az, hogy az „elevé” nem időhatározó szó, tehát nem azt jelenti, hogy „kezdetben”, hanem a Deus latin főnév magyar megfelelője, vagyis Isten-név. Ha a szó tövéből indulunk ki, akkor ez ÉL kánaáni főisten nevével mutat rokonságot. A megfeszített Jézus is ÉLI néven hívja arameusul Atyját a Golgotán, ha hinni lehet a hagyománynak. Ugyanilyen érdekes a Halotti Beszéd „isa” szava is. Ez a közhiedelemmel ellentétben nem rámutató szó „lám!” jelentéssel, hanem ősi szellemet, isteni szikrát vagy isteni őst jelöl. Bizonyíték erre az

Isaszeg helynév is – tudva levő, hogy helyneveink jó része régi Istenneveket őriz. Vélhetően maga az Isemünk szó sem jelent mást, mint azt, hogy isteni őszünk. Érdekes módon a régi magyar nyelvben az Isten szó első szótagja és az ŐS szó ugyanazt a fogalmat jelölte. Ez lehet a helyzet a Zarathustra Zend Avestájában szereplő ASHA szóval is, amelyik egyszerre jelent isteni őst és világkormányzó égi igazságot. Egy újabb felfedezésem: egy hun eredetű indoszkita nép, a jüecsik vagy kusánok mitológiájában a világtérítő Isten-pár férfi tagjának neve Oesho. Ez meglehetősen hasonlít a magyar ŐS szóra. Lehet, hogy a magyar nyelv sokkal több szállal kapcsolódik a hun és az óiráni nyelvhez, mint gondoltuk? Lehet, hogy rokonok?

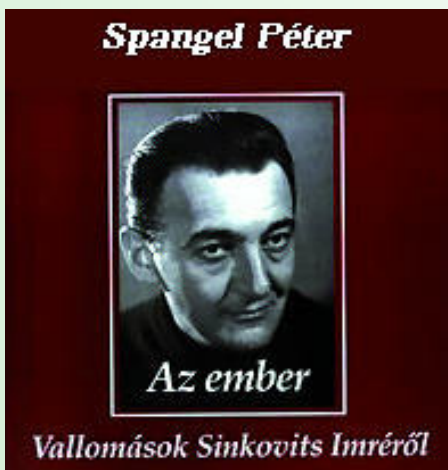
Gömb

(Kiss Irénnek)

és válasz egy korall érkezése
mely számodra is megtartó
üzenet
ahogy a part nélküli
víz emelkedése hullámzása
közben itt
a jelenlévő tárulkozott
mintha a varázsgömböt húznád
elő tarsolyodból
és mond utólag
igazolt különöset
az árnyak felelősségére
rámutat
villant szándékot
országot lelkesedést
jogart palástot
örök áldozattal
gyámoltalan ácsorgó bárányt
a remény alkalmait

Hámori Attila

A reprezentatív kötet a Nemzet Színészéről

**Kérjük,
támogasson
minket!**

Információ:

telefon: 1-479-3000

e-mail: kapcsolat@katolikusneveles.hu

web: www.katolikusneveles.hu

A MAGYAROK NAGYASSZÓNYA NEM FELEDKEZETT EL NÉPÉRŐL, S AZ Ő ORSZÁGÁRÓL!

PAPP-VÁRY ELEMÉNYÉ

MAGYAR HISZEKEGY

**Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában;
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feláldozásában.**

**Ez az én vallásom, ez az én életem,
Ézért a keresztet vállaimra veszem,
Ézért magamat is reá feszítetem.**

**Szeretném harsogni kétkedő fülebe,
Szeretném égéni rezketők lelkebe,
Lángbetűkkel ími véres magyar égre:**

**Ez a hit a fegyver, hatalom és élet,
Ezzel porba zúzod minden ellenséged,
Ezzel megválthatod minden szenvedésed.**

**Ejleszõthathod lobogód selymére,
Ézthabélevesed kardod pengéjébe,
Halótlak országát felámasztod véle.**

**Harcos, ki ezt hiszed, csatádat megnyerted,
Munkás, ki ezt vallod, boldogjövõd vetted,
Asszony, ki tanítod, áldott leszá neved.**

**„Nem kell beszélni
róla sohasem,
De mindig, mindig
gondoljunk reá.”**

Mihály Gyula - Trianon

ZENÉ KRESZTI

POSZTER

Férfi, ki ennek élsz, dicsőséget vívél,
Polgár, ki ezzel kelsz, új hazátszerzedél,
Magyar - eszent hitel/mindent visszanyertél!

Mert a hit az erő! Mert aki hisz, győzött,
Mert az minden halál és kárhozat fölött
Az élet urával szövetséget kötött

Annak nincs többé rém, miőtől megijedjen,
Annak vas a szíve minden vésszel szemben,
Minden pokol ellen, mert véle az Isten!

Annak lábanyomán zöldül a temező,
Virágdísze beborul az eliportmező,
Édes madárdaltól hangos lesz az erdő.

Napsugártól fényes lesz a háza tája,
Méz és a kenyér, boldogságtanyája,
Minden nemzetségén az Isten áldása.

Magyar! Te most árva, elhagyott, veszendő,
Minden nemzetek között lenni a földön fekvő,
Magyar, legyen hited s tiéd a jövődő.

Magyar, legyen hited, s tiéd az országod,
Minden nemzetek közt az első, az áldott,
Isten amit néked címeredbe vágott.

Szíved is dobogja, szavad is hirdesse,
Ajjad azt rebegej reggel, délelőn, este,
Véreddé, hogy vajon az ige, az eszme:

Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában;
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarországot feláldozásában!

Soul fesztivál & Gospel

Superhero

Fotó: Szendi Zoltán

Superhero

Fotó: Szendi Zoltán

Jézust dicsőítő koncertek

Arossz időjárás ellenére több ezren jöttek el a Soul & Gospel Fesztiválra, amelyet a Westend tetőteraszán rendeztek meg immáron harmadik alkalommal, idén május 30–31-én, szombaton és vasárnap.

Az elmúlt két évben is nagy sikernek örvendett az Ezazanap! kezdeményezése, és akkor is rengetegen látogattak ki a koncertekre az ország minden részéről. Volt, aki tudatosan készült és volt olyan is, aki csak éppen arra járt, meghallotta a zenebonát és közelebb merészkedett. Minden alkalommal egyre több és több ember volt kíváncsi erre a keresztény fesztiválra, ezért a szervezők idén is nagy lelkesedéssel vágtak bele a harma-

dik Soul & Gospel megszervezésébe. De még mielőtt arról írnék, hogy milyen együttesek léptek föl –, azok kedvéért, akik nem tudják – röviden leírom, mit is jelent az, hogy soul és gospel.

Nos, a soul zene története elválaszthatatlan az azonos gyökerű R&B és gospel műfajoktól. Az Egyesült Államokban az 1950-es évek második felében indult el a két, párhuzamos folyamat, ami a műfaj kialakulásához vezetett. A rétegzeneként indult R&B egyre nagyobb rajongótáborra tett szert, míg a gospel szigorúan egyházi keretek között maradt. A soul nagy úttörői, mint

Joany Masket & More Gospel

Fotó: Klemen Gábor, Leica Font

Pintér Béla

Fotó: Klemen Gábor, Leica Font

Planetshakers

Fotó: Füle Tamás, parokia.hu

Fotó: Füle Tamás, parokia.hu

Ray Charles vagy Ben E. King a gospel átszellemültségét, spiritualitását vegyítették az R&B feszes ritmusaival és megkapó dallamaival. Maga a soul, azaz lélek kifejezés is arra utal, hogy szenvedélyes lélekből szóló muzsikáról van szó. A gospel pedig – mint már említettem – a keresztény vallási életben „használgják”, egyéni vagy közösségi hitük zenei kifejezésére, és vallásos alternatívák adására. Az eltérő típusú vallási közösségekben eltérően értelmezhetik a gospel zene jelentőségét és előadását, és így ugyanúgy elhangozhat nem vallásos jellegű rendezvényeken, esetleg hangversenyeken, mint a templomban, de összességében minden gospel mű lényege a vallásosságban, Isten és Jézus tisztelésében rejlik.

Ennyi kitérő után most térjünk vissza a koncertre! A szervezőknek idén sikerült idecsábítani négy külföldi, igen neves előadót. Szombaton a hazai Joy Gospel Music kezdte a zenélést, őket követte a Joany & More Gospel. Joany Muskiét énekesnőt, a More Gospel Choir alapítóját, vezetőjét ma már méltán emlegetik a legsikeresebb gospel

énekesnőként Hollandiában. Fantasztikus hangja és lenyűgöző előadásmódja minden hallgatót pillanatokon belül magával ragad.

A szombati nap másik két sztárfellépő együttes a nagy-britanniai Superhero, és az Ausztráliából érkezett Planet Shakers volt. A glasgow-i Superhero tavaly már járt hazánkban, amikor is egy rövid turné keretében több fergeteges hangulatú klubkoncertet adott. Az idén új lemezzel (The Bicycle Thieves) jelentkező banda most újra itt volt a Soul & Gospel Fesztiválon. Az utánuk következő csapatot sokan csak Hillsong – klónként emlegetik. A Planetshakers is a kenguruk földjéről származik, és Hillsonghoz hasonlóan dalok tucatjait szerezte, amelyek nem csak a déli kontinensen, hanem az egész világon ismertté váltak.

Vasárnap délután gyermekprogramok voltak. Ekkor Pintér Béla és a csemeték, valamint Gryllus Vilmos kedveskedett a gyerkőcöknek egy kis műsorral. Aki ismeri őket, azt tudja, hogy mennyire kedvesen, szeretettel szólnak a kisebbekhez, amellyel olykor még a felnőtteket is megmosolyogtatják. Így történt ez a vasárnap is, ahol

rengeteg szülő, tizenéves és apró kis csemete gyűlt össze, hogy meghallgassák a nekik szóló dalokat. Az öt órától kezdődő műsor első fellépője a Golgota Gospel kórus volt. Ők a közönség által kitöltött szavazás magyar nyertesei voltak, amely szerint őket szeretnék ismét látni a fesztiválon. Zenélt még a BPA Gospel Team & Gyárfás István, és őket követte az új-zélandi Parachute Band.

A Parachute Band Új-Zéland vezető dicsőítő zenekara, akik a világ minden táján koncerteznek. Az együttes az ausztrál Hillsong United frissességével és modernségével, ugyanakkor mély lelki tartalmával kívánja megszólítani a fiatal generációkat. Ezt megtapasztalhatta a lelkes közönség is.

A közönség több vallás képviselője (sőt voltak nem hívők is), akik együtt dicsőítették Jézust, és azt gondolom, ez volt a legszebb az egész rendezvényben.

Varga János

Felvidéki zarándokok Wohlmuth Ferenc szobrának avatásán

Szép ünnepre ébredt 2009. június 5-én a Komárom-Esztergom megyei falu, Császár lakossága. Hosszú évtizedekig ez a nap összeolvadt az év többi napjával, mert nem volt szabad megemlékezni Wohlmuth Ferenc atya vértanú haláláról.

Akit igazán szeretnek, tisztelnek, az sosem hal meg. Ez a megállapítás igaz az ő személyére is. Most, mintha kárpótolni akarták volna az elmaradt megemlékezéseket, ünnepeket. Császár katolikus hívői méltó, felemelő ünneppel adózták Wohlmuth Ferenc atya papi és emberi nagysága előtt. 90 évvel ezelőtt, 1919. június 5-én a haldokló munkáshatalom pribékjei a községháza előtt a falu lakóinak szemé láttára felakasztották a szentéletű, hivatásában és emberi magatartásában példás életű plébánost. Azt az embert, akit felekezeti hovatartozástól függetlenül szerettek, tiszteltek. Egy módos gazda 4 ökör árát ajánlotta fel az életéért, de a hatalom mámorától megvadult gyilkosoknak semmi sem volt elég. Példát akartak statuálni a pap kivégzésével. A jóérzésű emberek megsiratták és lelükben ápolták emlékét, továbbadva a következő generációknak. Jellemét mutatja, hogy az akasztófa árnyékában, életének utolsó pillanataiban sem a gyilkosok iránti gyűlölet tükröződött az arcán, nem törődött velük, hanem híveinek adott útravalóul még néhány biztató szót. 25 évig volt a község plébánosa.

A 2008 nyarán a császári katolikus egyházközségbe kinevezett Író Sándor atya, megismer-

ve Wohlmuth Ferenc életét és munkásságát, szükségesnek tartotta a vértanú emlékének méltó ápolását – ő indítványozta, hogy állítsanak szobrot emlékének. A szoboravató ünnepségre eljöttek Sopronnyékről (ma az ausztriai Neckenmarkt), Wohlmuth atya szülőfalujából, valamint Felvidékről, a környékbeli városokból, falvakból a megemlékezni vágyó hívek. Az ünnep emelkedettségére a koronát dr. Pápai Lajos püspök úr tette fel azzal, hogy főpapi szentmisét pontifikált a császári templomban.

Kora délután több száz hívő vonult ki a katolikus temetőbe. Útközben Horváth István mocsai plébános vezetésével a rózsafüzért imádkozva, énekelve fohászkodtak a mártír papért. Wohlmuth Ferenc atya sírjánál Író Sándor atya, valamint a jelenlévő papok és hívek helyeztek el mécseseket, virágokat. A síremléken olvashatók a kegyetlenül kivégzett plébános utolsó mondatai, melyeket császári híveihez intézett: „Elmegyek, mert elveimért pusztulnom kell. Sokat

dolgoztam értetek, hogy boldogok legyetek. Ezért csak imáitokat kérem. Isten veletek!”

A megemlékező közösség ezután a községháza elé vonult, ahol a császári jó pástort 90 esztendővel ezelőtt felakasztották. Az emléktáblánál a vértanúság napjának eseményeit felidézve Szalai Gábor tatai plébános tartott megemlékező beszédet, majd a Szózat elhangzása után a kegyelet koszorúit helyezték el a helyszínen. A szentmise előtt dr. Török József professor úr méltatta a vértanú lelkipásztor tevékenységét., majd könyvismertetőt tartott. A Vörösváry Ernő által 1923-ban megjelent könyvecskét most újra kiadta az egyházközség. Ezután következett a megyéspüspök valamint a mintegy 30 lelkipásztor által bemutatott szentmise, amelyen zsúfolásig megtelt a templom, valamint az előtte levő tér.

A szentmisét követően került sor a fehér mészkőből kifaragott szobor felavatására, amelyet az alkotó, Illyés András szobrászművész személyesen mutatott be. Az életnagyságú mű Wohlmuth Ferenc atyát papi öltözetben, kezében keresztet tartva ábrázolja. A szoboravató beszédet Völner Pál, a Komárom – Esztergom megyei közgyűlés elnöke tartotta, majd felolvasásra került Orbán Viktor volt miniszterelnök üdvözlő levele. Egy fájdalmas esemény is beárnyékolta a megemlékezést. Az ünnep előtti napon rablók törtek be a templomba, letépték és elvitték az oltárképeket.

Pázmaneum-Szabó Bálintné

Jubileumi, X. Szent Orbán Napi Ünnepség Garamkövesden

Május 30-án, szombaton, immár 10. alkalommal rendezte meg Garamkövesd Község Önkormányzata a Szent Orbán-ünnepséget. A rendezvény szabadtéri szentmisével kezdődött a Párkány szomszédságában található község Szent Orbán parkjában, amelyen a helybéli hívek közösségén kívül a meghívott vendégek népes csoportja is megjelent, köztük a pilismaróti testvérközség önkormányzatának polgármesterével és képviselőivel.

A szentmise főcelebránsa és szónoka, Pilismarót plébánosa, Kálmán Antal atya beszédében a ajtó és a kapu bibliai fogalmából kiindulva mutatott rá annak fontosságára, hogy mi is az Egyház által mutatott helyes úton járva közelíthetjük meg az üdvösség kapuját. A szentmise végén Szent Orbánra, a szőlőművesek védőszentjére utalva, a helybéli lelkiatya, Farkas Zsolt arra figyelmeztetett, hogy Isten kegyelme nélkül emberi fáradozásaink hiábavalóak, ezért

kell kérnünk a szentek közbenjárását és a Jóisten áldását minden munkánkhoz.

A szentmisét követően az ünneplő közösség a Szent Orbán park kapujához vonult, ahol Sliva Judit, a község polgármestere köszöntötte a vendégeket és a helybelleket, majd beszédének végén a Bródy Sándor által szerzett és Koncz Zsuzsa előadásában emlékeztetéssé vált dal idevágó részét is elénekelt: „Ha én kapu volnék, mindig nyitva állnék, akárhonnán jönne, bárkit beengednék, nem kérdezném tőle, hát téged ki küldött, akkor lennék boldog, ha mindenki eljött.” Ezt követően került sor a Szent Orbán-

kapu megáldására, amelyet Pintér Zoltán zsitvabesenyői plébános, püspöki tanácsos végzett. A Szent Orbán-kapuban elhelyezésre került az egykori garamkövesdi Szent Orbán-kápolna alapköve, amelyen a következő felirat olvasható: „Az Isten dicsőségire Sz. Urban tiszteletire

e kápolna fölépült fölsőség engedelmivel Darázs János költségivel e szőlők köszt elkészült AD 1825“. Az ünnepség további programja során, a folklórműsor révén, a régió hagyományörző csoportjai gondoskodtak a szórakozásról. A nap folyamán gulyásfőzőversenyre is sor került, valamint a helyszínen felállított borsátorban a régió díjnyertes borait is megkóstolhatták a nemes nedű kedvelői. A rendezvény befejező részében a garamkövesdi ifjúság és Szűcs Judith zenés műsorát hallgathatták meg az érdeklődők, majd felhőtlenül szórakozhattak a hajnalig tartó majális keretében.

Pázmaneum-CJ

Átadták a II. János Pál pápáról elnevezett Karol Wojtyla barátság központot

A kecskeméti Szent Anna Porta Kht., a katolikus egyház és az önkormányzat támogatásával, az elesett, elszegényedett emberek megsegítésére alapította meg néhány éve az Egressy utcai Karol Wojtyla Barátság Központot. Az intézmény a szociálisan rászorulókat életükkel szembe fordítókkal szemben, különböző karitatív és kulturális programok otthona is lett. Ám a régi, romosodó épület felújítása, már nem várható tovább. Farkas P. József a kecskeméti Porta Egyesülettel - mint számtalan egyéb esetben az elmúlt esztendőknél, ha nemes ügyről volt szó -, most is a tettek mezejére lépett, segítőkészségével, civil szervezeteket mozgósítva az intézmény felújítására.

A napokban nagyszabású ünnepség keretében adták át ismét rendeltetésének az immár kívül-belül megszépült, II. János Pál pápáról elnevezett létesítményt. Dr. Zombor Gábor kecskeméti polgármester köszöntője után, Karol Wojtyla szülővárosának, Wodowicének polgármester asszonya, Ewa Filípiak méltatta meleg szavakkal ezt a barátság központot, Lengyelország budapesti nagykövete, Joanna Stempinskának társaságában. Majd felszólal Balázs Péter külügyminiszter és Gyenesi István országgyűlési képviselő is, aki mint korábbi önkormányzati miniszter támogatta az intézmény felújítását.

Végül dr. Bábel Balázs, Kalocsa-Kecskeméti érseke áldotta meg a mintegy 60 millió forintos költségből megújított intézményt. Az avatás szalagvágó ceremóniájában részt vett a neves kecskeméti vállalkozó, Pintér József, s a felújítási munkák vezetője, Molnár Ferenc építési igazgató is.

Az ünnepi hangulatot emelte a helyi Kuna Zenekar és a Pusker Együttes előadása, az Aurin Leánykar produkcióját pedig, különösen a külföldi vendégek hallgatták meg hatódva, hiszen lengyelül énekeltek el egy szép dalt.

II. János Pál pápát a fél világ emlegette a szegények, elesettek gyámolítójaként. A róla el-

nevezett kecskeméti barátság központ az ő szépségét, hitét és emlékét is ápolni kívánja a jövőben. A vasárnapi ünnepségre összesereglett tömegben reménykeltő volt látni, ahogy neves közéleti személyiségek, politikusok pártállástól függetlenül, együtt tapsoltak Karol Wojtyla emlékének...
Kecskeméti Porta

Róbert Bezákot nagyszombati megyéspüspökké szentelték

A nagyszombati Keresztelő Szent János-katedrálisban ma került sor az új nagyszombati megyéspüspök felszentelésére. Az ünnepi beiktatást a Szlovák Televízió élő adásban közvetítette. Róbert Bezák egyben a nagyszombati egyházmegye érsekévé is vált. A püspökszentelést Jozef Tomko bíboros végezte, a társszentelők Mario Giordana szlovákiai apostoli nuncius és Stanislav Zvolenský pozsonyi érsek-metropolita voltak. A püspökszentelésre meghívást kaptak Szlovákia, Csehország és a környező államok egyházi méltóságai, papok, szerzetesek, közéleti személyiségek és hívek is.

A Keresztelő Szent János-katedrális színlőgigéig megtöltötték a papok és hívek, valamint a közélet képviselői. A beiktatáson jelen volt Pápai Lajos győri megyéspüspök, valamint Beer Miklós váci megyéspüspök, Bosák Nándor fel-

vidéki születésű debrecen-nyíregyházi megyéspüspök és Udvardy György esztergom-budapesti segédpüspök.

Tomko bíboros szentbeszédében arra helyezte a hangsúlyt, hogy az új érseknek fiatalos lendülettel és újult erővel kell hozzájárulnia egyházmegyéjében az Evangélium hirdetéséhez.

A szentmise végén az új érsek szlovákul szövegezte az egyházmegye magyar ajkú híveire is, s megígérte, hogy mire befejezi püspöki szolgálatát, már magyarul fogja köszönteni őket. Beszédében hangsúlyozta, hogy Krisztusban mindannyian egyek vagyunk, egy közösséget alkotunk. Ezután megkérte beszédének fordítására - ahogy ő maga fogalmazott - György barátját (PaedDr. ThLic. Herdics György c. apát, a Remény főszerkesztője - szerk. megjegyzése), hogy tolmácsolja szavait a magyar ajkú híveknek.

Az új nagyszombati megyéspüspök, a beiktatáson szintén jelenlevő, de a többi püspökkel nem koncelebráló Ján Sokolt váltja, aki ügynök- és ingatlanügyeiről is elhíresült, valamint előszeretettel propagálta Jozef Tiso kultuszát és dicsőítette a fasiszta szlovák bábállamot.

Felvidék Ma

Szabadkőművesség és Magyarország

A szabadkőművességről könyvek százai jelentek meg. Ezek a források eltérően ítélik meg függően szerzőiktől. A szabadkőművesek természetesen mindazt elmondják, amit a nyilvánosságnak szának, s mindazt elhallgatják, amit a páholyok homályában kívánnak tartani. A kívülállók – legyenek bár történészek, vagy más szakemberek – csak azt írhatják le, amihez ilyen, vagy olyan forrásból hozzájutnak. Ezért a végeredmény nem teljesen egyértelmű annak ellenére sem, hogy egyes ki-lépők adatai, vallomásai lerántják a leplet némely titokról. Ezek a megnyilatkozások sajnos sok esetben nem tekinthetők tárgyilagosnak, mert a leleplezők a szervezet szempontjából árulók, s így óriási veszéllyel, esetenként halál-büntetéssel néznek szembe.

Eredetük a történelem távoli homályába vész. Ők maguk szeretnek az ókori salamoni templom építői követőinek tűnni, Hirámra, majd a középkori katedrálisok kőműves mestereire, templomos lovagokra, titkos társaságokra hivatkoznak. Ugyanez a homály burkolja nézeteiket, szertartásaikat, tevékenységüket és eszméiket. Esetleges szerepük a reformációban, a németalföldi, illetve az angol forradalom lezajlásában csak sejtelmes kombinációk, jóllehet igen valószínűk.

Az biztosnak látszik, hogy az első páholy – mai szervezetük – 1717 június 14-én alakul meg, vagy lép a nyilvánosság elé Londonban. Ezt rohamos gyorsasággal követik a többiek Angliában, majd 1723 Prága, 1724 Bécs, 1725 Franciaország és Spanyolország, 1730 Amerika, 1731 Nápoly, 1734 Hollandia, 1735 Svédország, 1736 Hamburg, stb. Magyar szabadkőművesekkel 1742-ben Bécsben találkozhatunk. Már ekkor elkülönül több szellemi irányzat. Míg az angol hívőnek mutatkozik, s oda csak Istent és a vallást elfogadók léphetnek be, addig a francia ezt a követelményt nem állítja fel, s oda gyakorlatilag deisták, vagy ateisták sorakoznak föl. Ezek után nem lehet azon csodálkozni, hogy a katolikus Egyház igen hamar 1737-ben – XII Kelemen pápa „In eminenti” kezdetű bullájában – elítéli, s tagjaikat kiközösítéssel sújtja. Az uralkodók azonban több helyütt védelmükbe veszik őket. Az egyházi elítélés ellenére sok király, neves művész és tudós, illetve arisztokrata és köznemes, jó módú polgár válik szabadkőművessé. Így aztán érthető, hogy befolyásuk megnő, s hatni tudnak a történelmi eseményekre.

Az angol, a holland uralkodók egyben nagymesterei a fő páholyoknak, de ez később ugyanígy lesz a svéd, dán, spanyol területen is. II. Frigyes porosz király, II.

Katalin orosz cár és II József osztrák császár szabadkőművesek. A német és olasz egység megteremtésében egyaránt döntő szerepük van, míg az amerikai és francia forradalom jórészt az ő művük, de nem választható el tőlük sem az 1848-as forradalmak sora, sem az 1871-es párizsi kommun, sem az első világháború az azt követő békekkel, illetve azok következményeivel.

„A szabadkőművesség titkos társaság, így mindenképp jellemző rá: – gondosan szintekre bontott és fokozatos haladó tanítás; – csak kiválasztott egyének számára hozzáférhető; – rejtett (és ‘egyedülálló’) igazságok felé vezet; – valamint olyan egyéni üdvözülés felé, ami a beavatlatlanok számára elérhetetlen, de még csak fel sem fogható”. Továbbá az is igaz, hogy olyan szertartásokat végeznek, amit tilos megfigyelni azoknak, akik nem tagok, vagy akár csak a részletekről tudni. Ez természetesen fennáll céljuk, tevékenységük, esküjük, tagságuk, alá és fölé rendeltségük vonatkozásában.

A titkosság azonban nem mindenkire vonatkozik. Említettem volt, hogy sok neves tudós, művész, stb. volt szabadkőműves. Sokukat csak felhasználták azért, hogy nevükkel népszerűsítsék magukat,

azaz a szervezetet, vagy páholyt. A hírességek a titkok döntő részébe nem voltak beavatva, s így nem is mindig vették észre, hogy hol vannak, mibe keveredtek. A nyilvánosság felé ugyanis csak szép, békét, szeretetet sugárzó, segítő, humanisztikus célokat fogalmaztak meg. Az Egyház, trón és hierarchia megdöntéséről, alkalmasint vallás és Isten ellenes, egyes súlyosabb esetekben sátáni tevékenységről, tervekről csak magasabb fokozatú szabadkőművesek tudhattak.

Mindezek alapján természetes, hogy az Egyház mindig elutasította a szabadkőművességet. Az első elítélést megerősítette IX. Pius pápa 1846-ban, majd XIII. Leo a „Humanum genus” enciklikájában. Az 1920-ban megjelent Codex iuris canonici tiltja az egyházi temetést, házasságot, szerzetességet, vagy kegyes társaságok tagságát. A titkos társaságok – köztük megnevezve a szabadkőművesség – tagjait pápának egyszerű, a vezetőket különös módon fenntartott kiközösítéssel sújtotta. A tilalom enyhített alakban maradt meg, azaz a házasság és temetés kapcsán már nem titkos társaságok, hanem hitet tagadókról van szó, nincs kiközösítés az egyház ellenes társulások esetén csak „megfelelő büntetés”, szabadkőművesség nincs megnevezve, társulást előmozdító, vagy vezetőket egyházi tilalom alá esnek. Figyelemre méltó változás és elgondoltatott, az Egyház talán legnagyobb ellenségével szemben „leteszi a fegyvert”. Érthetetlen ez, mert a Mária Papi Mozgalom világosan foglal állást. Don Gobbi az MPM vezetője a Szűzanyától kapott üzeneteiben igen sokszor és igen részletesen beszél a kérdéstről. A Jelenések könyvének egyes részleteit is erre a szervezetre magyarázza.

A szabadkőművesek páholyokba szerveződnek. Ezek kezdetben csak férfiakból álltak. A XIX. század kezdetén Rebe-kapáholy néven alakultak női tago-

zatok. Zsidók hosszú ideig nem léphettek be, pontosabban nem hívták őket testvéreknek, hiszen nem belépés, hanem meghívás révén lehettek szabdkőművesek a kiválasztottak. Szintén a XIX. században alakult az első zsidó páholy a B'nai Brith (azaz a Szövetség Fiai). Kinyilvánított céljuk az volt, hogy segítséget nyújtsanak az orosz pogromok károsultjainak.

A felvétel rendje, ennek

ezen belül a Magyar Apostoli Királyság megsemmisítése. Mellesleg I. Ferenc József magyar apostoli királyként akadályozta meg a szabdkőműves Rampolla pápává választását és neki köszönhető szent X. Piusz, ami tovább fokozta gyűlöletüket Magyarországra és népe ellen. Maradjunk időrendben. A reformkori nagyjaink jó része, majd az úgynevezett nemzeti liberálisok a kiegyezés után is mind mind szabdkőművesek, akik külföldi nagypáholyokkal

leg a francia felvilágosodás nagy alakjai Montesquieu, Voltaire, Diderot szintén azok voltak. Így a francia felvilágosodás az első igazán látható irány,

működnek együtt. A legjobb példa erre Trefort Ágoston, akinek köszönhetjük a finnugor elmélet diadalra jutását, vagy Tisza Kálmán és a ki- és bevándorlás.

A liberális, akkor szabadelvűnek mondták, kiegyezés utáni idők végére az ország tele volt páholyokkal, s szinte nem volt olyan fontosabb állami állás még a középiskolák igazgatóit és tanárainak

rituáléja, a jelképek, a beavatási fokozatok, szertartások, az eskü már kezdetben kialakultak, noha páholyok különbözősége miatt lehettek különbségek is. 1986 óta a vérszomjas esküt háttérbe szorították, de ma is említik azokat a veszélyeket, amik a beavatottakra vártak volna a hagyományok szerint a régi eskü alapján. A titokzatos rend meglehetősen furcsa misztikus szertartások sötétjében létezik. Ez más a „Koponyák és csontok” társaságában, a „Tiszteletre méltó skót ritusban”, vagy a Grand Orient nagypáholyban. Mindenesetre furcsa, hogy szükségük van ellenségeik koponyájára szertartásaikhoz. Gyanúsak a sírokból eltűnt koponyák, így Tisza István, indián törzsfők, stb. Most épp az egyik amerikai törzs követeli vissza a „Koponyák és csontok” társaságától rég meghalt főnöküket.

Az eddigi általános fejtegetéstől ideje a magyar vonatkozásokhoz térnünk. Már említettem, hogy az első magyar testvérek Bécsben tűnnek fel 1742-ben. Ettől kezdve jelen vannak a magyar történelemben is. Említsünk néhány fontosabb vonatkozást: így a magyar felvilágosodás zászlóvivői a testőrtisztek Mária Terézia, majd utóda II. József udvarában. Melles-

amit a szabdkőműves szellem határoz meg, s ami egyenesen vezet a „Nagy francia forradalomhoz”. Hatása sajnos óriási a magyar kultúrára.

A nyelvújítás, majd a reformkor egyes nagyjai mind a hatása alatt állnak. II. József, róla már említettük, szintén szabdkőműves. Törvényein, uralkodásán világosan látszik. Minden valószínűség szerint ő csonkított meg a Szentkoronát, levéttelve róla a Szűzanya képét. Vele kezdődik a szakrális magyar küldetés elleni küzdelem. Mária országa és népe mindig kiemelt célpontja volt a Gonoszoknak, s így hű eszközeinek a szabdkőművességnek. A Szentkorona és eredetünk az első legfontosabb akadály szemükben, s így nem meglepő, hogy mindkettőt történetét kezdik megamisztani, majd nyelvünk eredetét. Szomorú, hogy ami történt ezen a területen azt ma nem a valódi kiagyalóknak és végrehajtóknak tulajdonítjuk. Igaz, hogy II. József szabdkőműves, de az egyik fő cél: pont a Habsburg-ház és birodalom

nagy részét is beleértve, amit ne szabdkőművesek töltöttek volna be. A helyzetet jól jellemzi (hasonlóan gondolkodott Prohászka Ottokár is) Bangha Béla jezsuita atya: „A liberális jelszavak, a zsidók recepciója, a latin államok páholyainak irányában mozgó, s nálunk azonnal elzsidósodott szabdkőművesség gyors elterjedése és a plutokrata szabdkőműves pánszemita uralom alá került sajtó Magyarországra szellemi ábrázatát úgyszólván egy-két éven belül kicserélték...A nemzet védtelen lett belső árulóival, felforgatóival szemben...a nemzetközi szabdkőművességről, s a nagytőke szerepéről a háború kirobbantásában nem mondtak, nem írtak egyetlen sort sem.” „Sorsunk előre meg volt pecsételve: bennünket a nemzetközi szabdkőművesség és a plutokrácia az enyészetnek – európai

gyarmatnak – szánt és erre a célra eszközül a forradalmat szemelte ki.” Ezek az idézetek már átvezetnek a magyar történelem egyik legnagyobb tragédiájához, az első világháborúhoz és az azt követő békéhez. Mindkettő szabdkőműves „alkotás”. Fejtő Ferenc jó könyvében „Requiem egy hajdan volt birodalomért” ennek a kérdésnek külön fejezetet szentel. Azóta már komoly szakirodalom foglalkozik a kérdéssel. Trianon kifejezetten szabdkőműves munka volt. Az ott tárgyalók mindegyike testvér, s most módjuk van megbüntetni az apostoli királyságot Rampolla bukásáért, s azért hogy egész történelme folyamán a nyugati kereszténységet védte a pogányok és muzulmánok támadásai ellen. Védte azt a kereszténységet, amit a szabdkőművesség meg akar semmisíteni. Itt van tehát az alkalom Mária országának szétrombolására. Ők nem haboznak, nincs kegyelem. Az ország lábaik előtt hever, mert a belső összeomlás védtelenné tette. A szabdkőműves szervezetek átveszik a hatalmat, lefegyverzik a hadsereget, megbénítják az ellenállást. Bukásuk után kiderül, hogy árulók voltak, mert a nemzettel szemben a külföldi testvérek parancsait teljesítették. Így Károlyi Beneshez, Lindner Pasicshoz, Jászi az amerikai testvérekhez menekül feladata végrehajtása után. A nemzeti kormány győzelme után mindent megtettek külföldön is, hogy a talpra állást akadályozzák.

A két világháború között a szabdkőművességre szomorúbb korszak köszöntött. Magyarországon tevékenysége valamelyest korlátozódott, de Portugáliában, majd a polgárháború után Spanyolországban, a faszizmus győzelme után Olaszországban, a nemzeti szocialisták uralomra jutása után Németországban, valamint a bolsevista Egyesült Tanácsköztársaságokban betiltották őket. Itt világosan tudták, hogy: „A szabdkőművesség alig leplezett összeesküvés az államélet tisztasága és a gazdasági érvényesülés egyenlősége ellen...”

A második világháború után a kommunista hatalomátvételig újra teljes fényükben működtek a páholyok, majd azt követően betiltották őket újra. Az 1989-es változások megint engedélyezték őket. Most ismét virágzanak, működnek és hatnak. Horn Gyula legnagyobb kitüntetését tőlük kapta, de nem ő az egyetlen.

Politikusaink java része „testvér” és teljesíti a külföldi nagypáholyokból érkező parancsokat. Jelen van a B'nai Brith is, ami jellegéből folyóan fokozottan külföldnek alávetett. Mai helyzetünket a Szűzanya szavai, – Gobbi atya közvetítésével – amit Debrecenben mondott 1996-ban, jellemzik: „...mert itt a szabdkőművesség uralkodik a maga okkult hatalmával, ami a szokások elhagyásához, az erkölcsi érzék elvesztéséhez, szexuális szabadosság magasztalásához, válásokhoz, születésszabályozáshoz és az egyre terjedő törvényesített abortuszhoz vezet.

Értsétek meg ezért, hogy a kommunizmus bukása, ami itt 1989-ben történt meg Szeplőtelen Szívem különleges közbelépésére, csak jele és elővételezése az én teljesebb és nagyobb győzelmemnek.

Ez a győzelem az egész világban a gyakorlati ateizmus bukásával, a szabdkőműves és sátáni erők vereségével, a gonosz hatalmak megdöntésével és Isten teljes diadalával fog bekövetkezni az irtalmas nagy büntetés által megtisztult világban.”

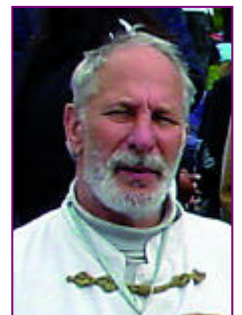
Mit érthetünk ezen? Miért van különleges szerepünk? Miért minket támadnak első helyen? Ezekre a kérdésekre történelmi szerepünk és küldetésünk ad választ. A Biblia pontosan rögzíti a történelem értelmét, s benne szerepünk alapját. A bűnbeesés után Isten a bűn büntetését szabja ki. Amikor a kígyónak mondja: „...elleneségeskedést vetek közéd és az asszony közé, ivadékod és Ivadéka közé. Ő széttiporja fejedet, te pedig sarka után leselkedel.” A fordítás lehet más, az azonban biztos, hogy itt az őskígyóról, magáról a Gonoszról és a Megváltóról van szó. Az Asszony szüli a Megváltót, s Ő is részt vesz a küzdelemben. Az Asszony a mennyekben van, Fia is. Ők elérhetetlenek a kígyó számára. Szent István első apostoli királyunk felajánlásával, örökben hagyásával az Asszony – Nagyasszony, Boldog-

asszony, Istenanya – népévé tett bennünket. Országunk az Ő országává lett. Így váltunk az Ő sarkává, ez után leselkedik a Gonosz. Történelmünk csak ebből a szempontból érthető, másrészt viszont a Szűzanya országaként az Újszövetség népének az Egyháznak segítői, védelmezői lettünk. A küzdelem elől nem menekülhetünk akár akarjuk, akár nem. Akár tudjuk, akár nem. Az üdv történet, Isten országának, Jézus jövőd királyságának előkészítői vagyunk Mária országaként. Ez régebben nyilvánvaló volt, mi is tudtuk, mások is tudták rólunk. Kereszténység védőbástyája, Regnum Marianum.

A gyűlölet célpontjává lettünk. A Szűzanya tanúsága szerint a Gonosz főeszköze a szabdkőművesség itt a földön. Természetes tehát, hogy ellenünk mindent megpróbálnak. Történelmünkben mindez világos. Így érthető, hogy miért kellett Szent István koronáját meggyaláznia a szabdkőműves erőknek, majd a változtatás alapján megkísérelni történetének meghamisítását. Ezekből következik aztán őstörténetünk, nyelvünk eredetének új – hamis – magyarázata. Ez a gyűlölet indokolja országunk szétdarabolását, a második világháború tömegtelen szenvedését, a kommunizmus ránk szabadítását, majd az 1956-os forradalom elárulását. Mária országaként az Ő küldetésében veszünk részt. Isten irgalmát kell kiesdennünk, engesztelnünk magunk és a világ bűneiért. A ma uralkodó szabdkőműves erők mindezt értik, s meg kívánják akadályozni. Számukra világos, amíg létezünk – bármi elesetten, haldokolva – veszélyt jelentünk. Gyűlöletük, erejük még nagyon sok szenvedést jelent nekünk.

Ne feledjük viszont, hogy a fenn idézett szöveg egyértelműen kijelenti: a teljesebb győzelem, aminek elővételezése az 1989-es győzelem itt, a szabdkőműves erők ugyancsak itt uralkodnak, itt kell tehát történjék. Ezt lássuk, ez vizsgáljon! Jó lenne, ha tudatosan és szándékosan működne közre. Őseink hosszú küzdelemben tettek eleget küldetésünknek. Mi sem lehetünk hitványabbak.

Dr. Bakos Batu

Értsük jól az Ószövetséget 4. rész

Az ószövetségi időkben járunk Kr.e. a 7. században, a zsidó nép szomszédságában Egyiptom mellett Asszíria a nagyhatalom. Érthető, hogy Náhum próféta azt jövendöli Asszíria fővárosa Ninive, majd rabságra jut, mert Jahve igazságot tesz a történelemben, az igazaknak üdvöt ad majd. Mivel a zsidó nép nem tartotta be a mózesi törvényeket, kánaáni pogány szokásai voltak, a próféták mindig a megtérésre szólítottak fel. Szofóniás próféta szerint Jahve haragjának napja közel van emiatt a bálványozás miatt, de a végidőben minden nép Isten segítségét hívja majd.

Habakuk próféta megjövendölte, hogy a nép engedetlensége miatt a babiloniak, akik időközben átvették a Közel-Keleten a hatalmat az asszíroktól, megtámadják majd a zsidókat. Jahve azonban meg fogja szabadítani őket. Isten adta az uralmat a babiloniak kezébe, hogy a környező népeken hatalmaskodjanak, megbünteti így Isten őket, akiket a babiloniak leigáznak. De Habakuk próféta úgy látja, a babiloniak már átlépték a történelemben nekik szánt szerepet. A zsidók végzete mégis érkezett Kr. e. 597-ben, Jeruzsálemet is megtámadták. Ekkor működött Abdiás próféta, aki ítéletet hirdetett a népek ellen.

Jeremiás próféta akinek apja pap volt, furcsa módon azt prédikálta, hogy ne álljanak elment a babiloni támadásnak! Ha behódolnak ugyanis, kevesebb vérvesztéssel élhetik túl a katasztrófát. Jeruzsálemben voltak azonban hamis próféták, akiket a királyi udvar tartott el. Hivatásos próféták voltak ők, akik a fizetésüket a királytól kapták, így nem is mertek neki ellent mondani semmiben. Ők természetesen olyan tanácsot adtak, amit az uralkodó hallani akart. Szerintük Babilon, nem az isteni ítélet eszköze, Jahve minden támadás ellen megvéd, hiszen a Sion-hegyen lakik a jeruzsálemi szentélyben, tehát a saját házat, vagyis a templomot meg fogja védeni, csakúgy, mint a választott népet is. Hiába jövendölte meg Jeremiás próféta, hogy elpusztul a templom, a város, fogságra viszik a népet 70 évre, nem hallgattak rá, börtönbe zárták. Eljöttek a babiloniak és bizony minden úgy történt, ahogy azt Jeremiás előre megjósolta. Sedékiás zsidó király szemét kiszúrták, fiait megölték, a népet deportálták.

Jeremiás levelet diktált a zsidó foglyoknak, amit Báruk próféta jegyezt le. A levélben az állt, hogy a zsidók illeszkedjenek be új hazájukba Babilóniába, de tartsák észben, hogy minden birodalom virágkora egyszer elmúlik. A zsidók majd szívből megértik Jahve törvényét, Isten új szövetséget köt majd velük, olyan királyuk lesz majd ismét, amilyen a legendás

Dávid volt. visszatérnek majd a fogságból, helyreállítják Jeruzsálemet és a lerombolt templomot. A deportáltak közt volt Ezékiel próféta is. A zsidók Babilóniában a Kebár folyó mellett laktak. A zsidók képzeletében eddig úgy élt, hogy Jahve a jeruzsálemi templomban lakik. De mivel az megsemmisült, feltételezték, hogy a babiloniak istene Marduk legyőzte Jahvét. Ezékiel magyarázta el számukra, hogy egy igaz Isten van, Jahve, Marduk csak bálvány. Jahve pedig bárhol tud törődni népével, tehát a száműzetésben is.

Ezékiel a kötelességének tekintette, hogy minden zsidóhoz eljusson a szava, hogy azok az idegenben is megmaradjanak az igaz hiten. Aki azonban a figyelmeztetés ellenére elhajlik, az már az ő személyes felelőssége és nem a prófétán kéri számon a lelkét. Hirdette továbbá, hogy mindenki csak az egyéni bűneiért felelős, ez a gondolat számunkra természetes, de az ókori zsidók másképpen képzeltek. Azt hitték, az apa vétkeiért Isten, megbüntetheti a gyereket is. Jézustól is megkérdezték a tanítványok, amikor egy út széli vak koldust láttak, hogy ki vétkezett, az apja, vagy ő, hogy vakon született.

Ezékielnek keserűen szembesülnie kellett azzal, hogy az otthon maradt zsidók a nagy tragédia ellenére sem tértek meg az igaz hitre, hanem a bálvány Tammuz kánaáni istenséget imádják, az Ég Királynője istennőnek mutatnak be áldozatot, a Nap égítést előtt hajolnak meg, hozzá imádkozva. Körülmetéletlenek mennek a templom szent helyére, a levita papok nem teljesítik a kötelességüket. Az edomiták beköltöztek az elhurcolt zsidók házaiba.

A deportálás három hullámban történt. Ezékiel hiába kérte meg az otthon maradtokat, hogy tartsák meg a szombatot nehogy még nagyobb csapás érje őket. vándorútra való eszközöket csináltatott magának, hogy ezzel előre jelezze, ismét egy deportálás várható. Megjósolta azonban a hazatérést is, a kettészakadt ország újbóli egységét, új királyt, és hogy Isten visszatér az új templomba. A prófécia valóra

vált. Kúrosz perzsa király hazaengedte a zsidókat, visszaadta a templom szent edényeit amit Nabukodonozor babiloni hadvezér zsákmányolt Jeruzsálemből, pénzt adott a templom helyreállítására.

Az első hazatérő csoportot Sebakkár vezette. Jeruzsálemben azonban az edomiták nem akarták visszaadni az eredeti zsidó tulajdonosoknak a házakat, telkeket. A szamaritánus félvér zsidók, amiért a hazatérő zsidók nem engedték, hogy részt vegyenek a templomépítésben, folyton akadályozták őket a munkálatokban. Feljelentették a zsidókat a perzsa királyi udvarban. Az otthonmaradt zsidók a környező pogány népekkel kötöttek házasságot. Most az a helyzet állt elő, hogy a pogány házastárs, nem mehetett be a zsidó templomba. Vagy a zsidó házafél sem tartotta meg továbbra sem a szombatot. Mindez problémát okozott, feszültséget szült, nemcsak a családokban, hanem az egész társadalomban is. Ezdrás próféta úgy oldotta meg a felmerülő gondot, hogy felbontatta az ilyen vegyes házasságokat.

Nehemiás próféta tizenkét évig volt a zsidók fejedelme. Uralkodása alatt Júda ismét önálló tartomány lett, Jeruzsálem pedig a fővárosa. Egyes zsidók annyira eladósodtak, hogy magukat adták el rabszolgának. Nehemiás megszüntette ezt az adórszolgálatot. Saját helytartói fizetését sem vette fel, mert azt is az adóból gyűjtötték össze. Egy rövid időre vissza kellett térnie Perzsiába, mert eredetileg Artaxerxész perzsa király pohárnoka volt, de Júdában halt meg.

Aggeus próféta is a hazatérő zsidókkal volt. könyvében szomorúan említi, hogy amire a zsidók a fogságban annyira vágytak, a templom felépítésére, most amikor ezt szabadon megtehetnék volna, az építőanyagot a nép elszikkasztja, széthordják. Emiatt nincs áldás a földön, terményen. De Aggeus azzal biztat, hogy eljön majd a Messiás, az új templom dicsősége nagyobb lesz a réginél, Jahve király lesz az egész világ felett.

Zakariás próféta szerint is, Jahve visszatér majd a Sion hegyre, a jeruzsálemi templomba, és minden nép ott tiszteli majd. Zakariás, akinek apja is próféta volt, sajátságosan azt hitte, hogy Józua főpap a Messiás, mert Dávid törzséből származik. Koronát is csináltatott neki

Papp Nóra

Hatvan éves a Liszt Ferenc kórus

Beszélgetés Farkas Mária karnaggal

A Liszt Ferenc kórus idén ünnepli fennállásának hatvanadik évfordulóját. A kórus amatőr, a kórustagok mindennapi feladataik mellett járnak énekelni. Komoly közös séget alkotnak. Az énekkar létszáma mindig ötven fölött volt.

Mikor és hol mutatkozott be önálló műsorral a kórus?

1948. karácsony másnapján a Pesti Ferences templomban énekeltek első alkalommal. 1954-ben a kórus karnagya lett az akkor huszonharmadik évét éppen betöltő fiatal pap, Bucsi László. Főpásztora azzal a szándékkal helyezte a ferences templomba, hogy az ottani zsongén meginduló zenei életet fölkarolja és kibontakoztassa. Rendkívüli zenei tehetségét már az esztergomi szemináriumban felfedezték, ahol cantus magister lett. A liturgia lánglelkű apostolaként vonta be a rábízottakat a kinyilatkoztatás szent zenében áradó megszólaltatására. Mindnyájan megéreztek a transzcendenciára nyitott érzékenységét.

Hogyan került kapcsolatba a kórossal?

Gergely Ferenc orgonaművész a konzervatórium folyosóján egy alkalommal megkérdezte tőlem kedvesen: Magácska nem jönne segíteni énekelni a János passiót? Elmentem, de csak kísézőként. Jó pár évig mindig csak a János passiót énekeltem. 1965. január elejétől lettem állandó tagja a kórusnak.

Mióta vezeti a kórust?

1992-ben szomorú aktualitás miatt álltam én a kórus élére. Halottak napján Mozart Requiemjét adtuk elő az Üllői úti Szent Kereszt templomban. Bucsi atya a nyolcadik ütemnél rosszul lett, összeesett. Kivitték, magához tért. Viaszsárga arccal feküdt a karzat előterében, annyit mondott: a Farkas csinálja tovább! A Farkas becenévként használt vezetéknevem volt. Odaálltam és elvezényeltem a Requiemet. Csak másnap derült ki, hogy az Atyának nagyon súlyos infarktusa volt. Ettől kezdve már csak én vezényeltem.

Miért éppen Liszt Ferencről kapta nevét a kórus?

Liszt Ferenc a ferences rend harmadik rendi testvére: confrater-e lett. Ha Pesten tartózkodott, mindig meglátogatta a barátokat. Egy atyai jó barátja is volt a Pesti Ferences templomban. Emléktábla jelöli a padot, ahol imádkozott. A Mester iránti tiszteletből vette fel a kórus a nevét. Liszt Ferenc születésnapjához és a halála évfordulójához legközelebbi hétvégén a kórus mindig Liszt misét énekel.

Kik alkotják jelenleg a kórust?

A kórus abban az időben, amikor én beke-
rültem, értelmiségi fiatalokból állt, zömmel

egyetemistákból. Aztán a kórus együtt öregedett. A kóruson belül sok házasságot kötöttek. Egyetlen alapító kórustagunk él, Schnierer Ferencné.

Kik nyerhetnek felvételt?

Annak idején Bucsi atya megkérte a jelentkezőt, hogy énekeljen egy népéneket, majd megskáláztatta. Később a kórustagok hozták magukkal az érdeklődőket, mert híre ment baráti körben, hogy milyen jó a közösség.

Hol lépnek fel?

Rendszeres liturgikus szolgálatra szerveződött egyházi kórus vagyunk. Az egyházi kórusban való éneklés hivatás. Bucsi atya azt mondta: a kórusénekesnek kölcsönadja a Jóisten a hangját, mi pedig a kinyilatkoztatást zengjük. Külföldi fellépéseink sokáig nem voltak. Áttörést jelentett, amikor Paskai bíboros úr meghívta kórusunkat Passaubába a Gizella királyné emlékében. Nagy kitüntetés volt. Később eljutottunk Liszt Ferenc szülőhelyére Doborjánba, majd a zeneszerző sírjához, Bayreuthban is tisztelgett a kórus. Erdélyben is voltunk, amikor Csiksomlyón a moldvai csángóknak adtunk zászlót. Kaptunk meghívást Németországból is, Angliából is. Bucsi atya szervezett egy Szentföldi zarándokutat. Nagy élményt jelentett a szent helyeken énekelni.

Milyen művek vannak repertoáron?

Bach H-moll miséje, passiói és a Magnificat, Liszt Koronázási miséje és Krisztus Oratóriuma, de Haydn, Mozart, Beethoven miséket éppúgy bemutatunk, mint a klasszikus polifónia nagy mestereinek miséit, motettáit. A magyar egyházzenei alkotások állandó megszólaltatására is nagy gondot fordítunk. Így a Liszt misék mellett Kodály Missa Brevis-e, Lajtha, Bárdos vagy Lisznyay miséi is gyakran elhangzanak.

Bucsi atya nagyon merész lendülettel tanított nekünk olyan nagy műveket, amelyeket nagyon ritkán lehetett hallani a koncertéletben. A kórus 25. évfordulójára tanultuk meg a zenék zenéjét, Bach H-moll miséjét.

Hogyan emlékeztek meg a hatvan éves jubileumról?

A jubileum nagyon kedves ünnep számunkra. A H-moll mise koncertszerű előadásával és szentmisével ünnepeltük meg hálaadásunkat és Bucsi atya iránti szeretetünket. Palestrina miséjét énekeltek, a Missa Papas Marcelli-t június 21-én a Belvárosi Szent Mihály templomban.

A H-moll mise előadásában részt vett a Victoria Kamarakórus is. Milyen kapcsolata van ezzel az együttessel?

Ezt a világi kórust én alapítottam 30 évvel ezelőtt. A két kórus közös jubileuma adta az ötletet, hogy a H-moll misét együtt adjuk elő.

Van CD-jük?

Nagyon sok CD-nk van. Minden jelentősebb hangversenyünkről készül felvétel. Templomunkban a mi hangversenyjeinken kívül is sok zenei esemény van, ezeket dr. Legeza Dénes koncertszervező koordinálja. Az elmúlt években a belváros egyik legfontosabb zenei központjává vált a Szent Mihály templom. Nekem külön örömet jelent Dénes szervező tehetsége, mert a Váci utcai Zenei Általános Iskolában tanítottam, sőt osztályfőnöke is voltam.

Milyen terveik vannak?

Szerencsére mindig vannak terveink, mivel rendszeres liturgikus szolgálatot végző kórus vagyunk. Szeptemberben fellépünk a Budapesti Barokk Fesztiválon. Ennek keretében szeptember 20-án Haydn: Máriazélli miséjét adjuk elő. Csodálatos szólistákkal, Szabóki Tündével, Molnár Andrással, Cser Péterrel. Mindig nagy élményt jelent nekünk, ha velük együtt énekelhetünk.

A Váci utcai Zenei Általános Iskolába járt, ahol később csaknem 30 éven keresztül tanított.

Az akkori igazgatónő Fél Ella nagyon szeretett engem. Mondta édesanyámnak, hogy mióta befejeztem az iskolát, várt engem, hogy visszatérjek tanárnak. Így is történt. Csodálatos évek voltak ezek. A zenei tagozaton a gyerekeknek minden nap van ének órájuk és két karénekeük van egy héten. Olyan sokszor találkozunk, hogy a legszorosabb kapcsolat az énektanár és a zenei tagozatos gyerekek között alakul ki. Így lehetett az, hogy többször voltam osztályfőnök is. Nagyon sok érdekes közös szereplésünk volt. Például II. Erzsébet angol királynőnek is mi énekelünk, amikor Budapestre jött és a város kul-

1991. Mátyás templom

York, Székesegyház

csát jelképesen átadták neki a Vörösmarty téren. A Vácis Kórusal mindig a legjobb minősítést kaptuk, megszereztük az Év Kórusa címet, amely a legrangosabb elismerés.

Megkérhetem tanúságtételre?

Hitben élő ember vagyok. Tudom biztosan, hogy az életünk "fő tanszaka" maga az Úristen. A Jóisten az, aki életünk középpontja, és ő az, aki a hivatásunk valójában. Természetesen, a "mellétanszakok" közül az ember azt választja, és ha szerencséje van, abban élhet, amiben tehetsége van. Nekem a zenét adta a Jóisten, amikor jókedvében megteremtett.

Kodály Zoltánné titkárnője volt.

Igen, 1968-tól kezdve Kodály Zoltánné titkárnője voltam öt éven keresztül. Ekkor ötödikes voltam a Zeneakadémián, már tanítottam Rákosszentmihályon. Kodály halála után az özvegy nagy részben átvállalta férje zenei közéleti tevékenységét. Így kerültem a megtisztelő munkakörbe. Érdekes és értékes találkozások évei következtek számomra, hiszen a Kodály háznál sok nagyszerű zenész megfordult. Sokat dolgoztunk az első nemzetközi Kodály Szeminárium

um megszervezésében. Abban az időben szenczációnak számított nyolcvan külföldi – főleg amerikai – zenetanár Kecskeméten.

A kórusaival való munkájáért és zenei nevelési tevékenységéért több kitüntetésben részesült.

Aki hosszú ideig él, azt elérik az ilyen kitüntetések. Amit nagyra értékelek, az az országos fórum, amely a kórusokat minősíti. Említettem már, gyerekkórusommal az Év Kórusa kitüntetést kaptam. A Victoria kórusal a Summa Cum Laude-t, a legmagasabb koncert kategória díjat kaptuk. Ezek a szakmai elismerések. Ami súlyban a legnagyobb, azt az iskolám közbenjárására kaptam meg, ez a Magyar Köztársaság Ezüst Érdemkeresztje. A Liszt Ferenc kórust az minősítette, hogy ezek voltak egy-egy fellépésén.

A Sacré Coeur női szerzetesrend noviciája lett, végül azonban nem lett szerzetes.

1989-ben kapcsolatba kerültem a Bárkával, együtt imádkoztam Roger Schütz-cel és testvéreivel a pécsi találkozón, meghatottan álltam Teréz Anya miséjén magyarországi háza megnyitásakor. Ennek hatására 1991-ben – csodálatos vonzásnak engedve – a Sacré Coeur női szerze-

tesrend noviciája lettem. A noviciátus megkezdésével egy sor zenei tevékenységemet fölfüggesztettem. Egy rövid év noviciátus után nem folytathattam szerzetessé válásomat. De Isten jósága megosztotta velem a titkát - és ennek a titoknak a szeretete birtokában úgy folytattam életemet, ahogy engedte. A Jóisten azt akarta, hogy egyházzenesz legyek.

Találkozott II. János Pál pápával.

Jelölt voltam, amikor II. János Pál első látogatása volt Magyarországon. Csodálatos élmény volt. A szerzetes növendékekkel együtt imádkozott vesperást a Szentatya a Mátyás

A 85 éves Rajeczkó Benjámín és Bucsi László Pásztó, 1986 október 12.

templomban. Tardy László, aki ennek az eseménynek a zenei szolgálatát szervezte, beválasztott egy ötfős Scholába. Mi voltunk az előénekesek, ezáltal elől állhattam. Izgalmas volt, hogy esetleg én is kapcsolatba kerülhetek-e a Szentatyaival? Sikerült. Keresztet rajzolt a homlokomra, és kaptam egy általa megáldott rózsafüzért, nagy becsben őrzöm azóta is.

A Jóisten megmaradt életem középpontjában. Megadta nekem azt, hogy a liturgiát szolgálhatom zenében. A Belvárosi Szent Mihály templom muzikusai vagyunk, ide dr. Füzes Ádám atya fogadott bennünket. Jelenleg Alberti Árpád atya a kenyéradó gazdánk. Aranyos, melegszívű nagyszerű pap.

Hűségben kell helytállnom, mivel a liturgia szolgálatát örököltem. Nehéz és egyben gyönyörű örökség ez. Emellett a Budai Ciszterci Gimnáziumban tanítok. Örömmel telik a gyerekekkel való találkozásban.

Derült, csodálatos gyermekkor után közösségek melengető szeretetében sok minden megtanulható. Eből szeretnék adni, adva gazdagodni, hogy rám bízottjainknak világosan továbbítsam az örömhírt: Isten a Szeretet.

Szilágyi Ferenc

A Kárpát medencei kisebbségben, valamint a nyugat-európai és a tengeren túli szétszórtságban több, mint 40 országban élnek magyarok, köztük reformátusok. Ezúttal a New York-i, 82. utcai Magyar Református Egyház - melynek lelkipásztora Drótos Árpád - felé irányítjuk a figyelmünket. Az alábbiakban a tiszteletest kérdeztük az elmúlt időszak történéseiről, valamint jövőbeni terveikről.

Magyar reformátusok New Yorkban

Drótos Árpád és Nagy Lenke

Trombitás Zsófia New Yorki konzullán (középen) Nagy Lenke és dr. Kis Boáz

Mit mutat a gyülekezet mérlege az elmúlt időszakról – lelki értelemben?

Mindenek előtt a hálaadás szava hagyja el a szánkat, hiszen megtartott bennünket az élő Isten. Ha statisztikailag nem is tudunk dicsekedni több száz templomba járóval, van egy maroknyi seregünk, akik mindig fölfelé tekintenek, s azt keresik, hogy mi az Isten akarata. Emberi értelemben azonban - ha úgy tetszik - dicsekvésre ad okot, hogy ennek a maroknyi seregnek igénye van arra, hogy vasárnapról-vasárnapra magyarul hallja az Isten Igéjét. Az anyanyelven mondott imádság, az anyanyelven hirdetett Ige, az anyanyelven zengő ének tölti meg lelki-hitbeli tartalommal együttléteinket, az életünket.

Nem kis odaadást és szolgálatot igényel a New Yorki magyar reformátusság megtartása-összetartása, a 82. utcában sem... Milyen alkalmak vannak rendszeresen?

Minden vasárnap rendszeresen tartunk istentiszteletet, melyet követően szeretetvendégségen van lehetőség a kötetlen beszélgetésre. Az azt követő teadélutánok a csoportos lelkigondozás egyik fajtájának is tekinthetők.

dr. Kis Boáz istentiszteletet tart

Az év eleji időszakban - immár hagyományként – kedden esténként tartunk bibliórát. A fórumainkon egyházközösségünk közügyeit szoktuk megvitatni, mindenkinek szót adva, tabuk nélkül, a testvéri szeretet figyelembevételével. Az Amerikai Magyar Református Egyesület 369. Osztálya működik egyházunknál, melyek keretében szintén rendszeresek a tanácskozásaink. A tavalyi évben két fiatalot konfirmáltunk. Megtartottuk az ökumenikus imahetet is... Tehát elmondhatom, hogy a hitét rendszeresen meg-

elő, a szolgáltatótól nem visszariadó gyülekezet a miénk.

Milyen kötődésük van az anyaországhoz? Hogyan élnek meg magyarságukat, itt New Yorkban, egyénileg és közösségekben?

Ha lehetőség van rá, akkor szívesen fogadunk magyarországi lelkipásztort, egy-egy vasárnapi istentisztelet vagy előadás megtartására. Rendszeresen megemlékezünk nagyjaink évfordulójáról, ta-

valy többek között Wass Albert születésének 100., halálának 10. évfordulóját ünnepeltük, a nagy magyar íróról elnevezett szavalócsoporthoz irodalmi előadásával. Szentgyörgyi Éva presbiter vezetésével. Részt veszünk az 56-os Emlékbizottság munkájában, március 15-én rendszeresen elhelyezzük koszorúnkat a New York-i Kossuth szobornál, de én magam is pl. rendszeresen részt veszek a Magyar Házban működő Társas Kór összejövetelein is. De a kérdés első részére is válaszolva, hadd emeljek ki egy alkalmat az elmúlt időszakból: tavaly októberben, istentisztelet keretén belül fogadtuk a debreceni nagytemplom gyülekezeti kórusát, Ft. Dr. Bölskei Gusztáv, az MRE Zsinatának lelkes elnöke vezetésével.

Milyen reménységgel, tervekkel tekintenek a jövőre?

A reménységünk soha nem szűnő, megtartatásunkat illetően, miként arról megbizonyosodtunk, az elmúlt, közel fél évszázadban is. 2010-ben lesz a gyülekezetünk alapításának és templomunk építésének 50. évfordulója, így lassan-lassan már készülünk a jubileumi ünnepségre.

dr. Kis Boáz

Népfőiskolai választmányi ülés Sárospatakon

A Magyar Népfőiskolai Collegium idén május 2-án tartotta szokásos választmányi ülését Sárospatakon, Újszászy Kálmán teológiai professzor, népfőiskola alapító házában. A megbeszélésre ez alkalommal is a messze földön híres diófa alatt került sor, amelyen Újszászy professzor lánya is részt vett.

Dr. Kis Boáz, az MNC üv. elnöke előbb beszámolt az elmúlt időszakról, majd ismertette a következő egy év program-tervezetét, amelyet megvitatott a jelenlévők. Béres Lászlóné, a Szendrőládi Népfőiskolai Egyesület elnöke kifejezte örömét, hogy erre a megbeszélésre ismét Sárospatakon, az Újszászy-diófa alatt került sor. Hangsúlyozta en-

A tanácskozás résztvevői

Megbeszélés a diófa alatt

Koszorúzás Újszászy professzor sírjánál, beszédet mondott Orbán Zoltán

nek jövőbe mutató jelentőségét is, mely a pataki népfőiskolai szellem megőrzésének garanciáját jelenti. Rőczei Andrásné, a szendrőládi népfőiskola aktív tagja, saját verseinek felolvasásával örvendeztette meg a tanácskozás résztvevőit.

A határon túli népfőiskolásokat Orbán Zoltán, hegyközújlaki református lelkipásztor, népfőiskolai vezető képviselte. Hozzászólásában kiemelte annak a szolgálatnak a fontosságát, amelyet a Magyar Népfőiskolai Collegium közel húsz éve végez a határon túli magyarságért.

Az MNC üv. elnöke végül tájékoztatást adott a nyári konferenciáról, melyre Balatonfenyvesen kerül sor, július 27-től augusztus 2-ig.

dr. Kis Boáz

Búcsú Balla Tibortól

A közel múltban tárt meg Urához Balla Tibor, a Magyar Református Presbiteri Szövetség lelkes szervezője, aki több tisztséget is betöltött ebben a szervezetben. A Teremtő Isten 81 éves korában, türelemmel viselt betegségek

után hívta őt haza. Sokoldalúságát búcsúztatásakor Hegedüs Loránt ny. püspök, Szabó Dániel, a Presbiteri Szövetség jelenlegi elnöke emelte ki. Volt gyülekezetétől Kertész Péter, Budapest-Rákosszentmihály-Sashalmi lelkipásztor búcsúztatta el. Balla Tibor olyan református kálvinista volt, aki mindenhol, ahová hívták, segített. Utolsó pillanatig aktívan segédkezett a Magyar Református Egyházak Tanácskozó Zsinata munkájában. Áldozatos munkájáról a Zsoltárok 27:4 alapján tett biznyságot az őt búcsúztató Hegedüs Loránt ny. püspök.

dr. Kis Boáz

Kálvinra emlékeztek Noyonban

Ünnepség Kálvin szülőházában

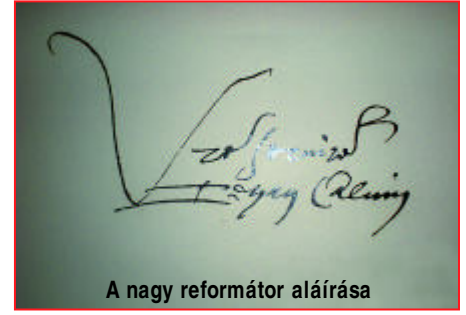
A francia elnök-püspök a katedrálisban

Május 17-én több ezer ember vett részt a franciaországi Noyonban, Kálvin szülővárosában, a nagy reformátor születésének 500. évfordulóján. Az ünnepség a cathédrale de Notre Dame templomban volt, ahol Kálvin Jánost keresztelték. A bencés templomból el-

távolították a képeket, hiszen Kálvin a Bibliát helyezte a hit középpontjába és nem a festett képeket.

Az ünnepséget Párizs és környéke püspöke, Jean-Charles Tenreiro vezette, de felszólalt a jelenlevők közül Benjamin Findinier, a Kálvin Múzeum igazgatója és Patrick

Deguisse, Noyon város polgármestere is. A jeles eseményen a Kálvin Múzeum is díjmentesen volt látogatható, hi-

A nagy reformátor aláírása

szen a reformátor szülőházában ez alkalommal igen sokan megfordultak. A jubileumi megemlékezést szünposicion és színjáték előadása emelte. E sorok írójának lehetősége volt a felemelő és igen megható emlékezésen részt venni.

dr. Kis Boáz

Alkotmányozó Zsinat Debrecenben

Május 22-én, a függetlenség városában, a kálvinista Rómában megalakult az Alkotmányozó Zsinat. A trianoni békediktátum által létrehozott, feszültségekkel terhes területek reformátusai a jövőben együtt kívánják követni Krisztust.

Ennek azért van igen nagy jelentősége, mert fontos helyet foglal el a magyarság egyesítésének küzdelmeiben. Jogi értelemben megoszlanak a vélemények az Alkotmányozó Zsinatról, de a programfüzetben olvasható az is, hogy a létrehozóknak nem az volt az elsődleges céljuk, hogy az államjog fogalmainak feleljen meg a létrejött intézmény, ha-

nem sokkal inkább az, hogy történjen olyan pozitív lépés, amely a Kárpát medence magyarságát ismét egységbe fűzi - s ez meg is történt. Ehhez képest, természetesen jelentéktelen az a körülmény, hogy a felvidékiek nem írták alá a dokumentumot, s hogy egyes esetekben utólagos állami engedély is szükséges az aláírás elismeréséhez.

Fontos tudni, hogy az Alkotmányozó Zsinatnak csak azok a Kárpát medencei országok lehetnek közvetlen tagjai, amely egyházakat államuk elismer. A reformátusság ezen nagy jelentőségű ünnepét üdvözölte Sólyom László, Magyarország köztársasági elnöke, aki kimondta, hogy: "A magyar igazolvány bevezetése óta nem történt hasonló horderejű pozitív lépés, mint ez a mostani..." Az ünnepségre, 110 delegátus, több mint 10.000 résztvevő érkezett a kálvinista Rómába. A résztvevők a szomszédos országokból egy-egy marék földet hoztak, az egység szimbolizálására. Az ünnepüket köszöntötte Kósa Lajos, Debrecen város polgármestere. A köszöntőkhöz csatlakozott dr. Erdélyi Géza ny. püspök, az MREZTS lelkes elnöke is.

dr. Kis Boáz

Ülésezett az MRE Zsinata

Május 14-15-én tartotta az MRE Zsinatának XIII. zsinati ciklusa 3. ülését, Budapesten. Az ülésnek az adott különös nyomatókat, hogy az alkotó tagok nagyon készülődtek a május 22-i Alkotmányozó Zsinat ülésére. Ez a zsinati ülés hallgatta meg dr. Márkus Mihály ny. püspök előadásában a múlt feltárásával kapcsolatos, Jogi és Egyházalkotmányi Bizottság előterjesztését, illetve ugyanebben a témában, dr. Fazakas Sándor előterjesztését, a Tanulmányi és Teológiai Bizottság határozatáról. Ez utóbbi témával kapcsolatban, hallhatták az egybegyűltek Zinner Tibor történész és Pröhle Gergely evangélikus felügyelő előadását is.

A Zsinat Elnöksége beszámolt a folyamatban végzett ügyekről, különösen azokról, amelyek az Alkotmányozó Zsinattal függenek össze. A Zsinat a fentiekén kívül, a zsinati szakbizottságok jövőbeni elképzeléseiről és prioritásairól tárgyalt.

Zsinati határozat odaitélte a Dobos Károly, Makkai Sándor és Imre Sándor díjakat, továbbá szeretetszolgálati munkáért a Kiss Ferenc és a Juhász Zsófia díjat. A Dobos Károly lelkes díjat Kiss Sándor gádorosi lelkész kapta, a Makkai Sándor pedagógusi díjat Barthos Zoltánné, Horváth Alajosné és Bohát Valéria kapta. Imre Sándor díjban részesült Kálmán Attila. Kiss Ferenc díjat kapott Galambos Endréné, Szlukovinyi Károlyné, Juhász Zsófia díjat pedig Patalenszki Irén és Kiss Sándorné kaptak. A díjakat augusztus 29-én Tatán, az országos református tanévnyitón adják át.

dr. Kis Boáz

Cantata Floriana Kórustalálkozó

Ideén május első szombatján rendezte meg a csákvári református gyülekezet immár 18. alkalommal a Cantata Floriana Kórustalálkozót, mely hosszú-hosszú évek óta igen szép hagyománynak örvend.

Az idén kilenc kórus vett részt a találkozón, melyek a következők voltak: a budakeszi Népdalkör, a székesfehérvári Csomasz Tóth Kálmán Kórus, az alcútdobozói Énekkar, a Nagyvárad-Ösi Református Kamarakórus, valamint öt énekkar Csákvárról: a református, az evangélikus, a római katolikus gyülekezet kórusa,

A székesfehérvári Csomasz Tóth Kálmán kórus

az Gyémánt Gospel Kórus és a Cimbórák Férfikórus.

A szívet melengető esemény áhitattal vette kezdetét, melyen Kopácsi Kettős János, a Horvátországi Magyar Református Egyház szuperintendense hirdette az Igét. Beszédében hangsúlyosan szólt arról, hogy milyen öröm van a mennyben, amikor a földi gyülekezetben énekszóval, orgonával dicsérik és áldják az Úr nevét. Az igazhirdetést követően került sor a kórusok műsorára, majd végül, Dóczi István székesfehérvári karnagy vezetésével a kórusok közös énekében gyönyörködhetett a szép számú ünnepi gyülekezet.

dr. Kis Boáz

Erős vár a mi Istenünk...

Id. Fabiny Tibor: a Magyarországi Evangélikus Egyház rövid története

A Reformáció hajnalától a XX. század végéig

A magyar törvényhozás már 1523-ban – röviddel a wittenbergi tételek megjelenése után – a lutheránusokat és azok pártfogóit fej- és jószágvesztésre ítélte. (Ominózus kezdet?) Így indul az egyház történetének összefoglalása, tizennégy fejezetben. Mindegyiket alapos kutatás, kiterjedt bibliográfia támasztja alá. A 92 oldalon megjelennek a korszak eseményei, változásai, kimagasló egyéniségei (barát és ellenség), a lutheri szellem terjedése, ideiglenes csúcса és zuhanása. Külső és belső problémák befolyása, úgy mint az ország történelmének alakulása, problémái, az egyház szomorú szakadása, vagyis a kálvinizmus és más protestáns egyházak megjelenése. És aztán, a váratlan és gyors terjedés következménye: az ellenreformáció. A jezsuiták feltűnésétől az 1781-es Türelmi Rendeletig eltelt 200 év alatt beindul a „tervszerű protestánsüldözés”. A prédikátorokat, tanítókat elűzik, templomaikat elfoglalják, iskoláik jövedelmét lefoglalják. A cél az ország mindennemű eretnokségtől való megtisztítása, ami a katolikus restauráció leg radikálisabb irányzatához, az inkvizícióhoz vezetett. A Wesselényi-féle tragikus végű összeesküvés véres megbosszulását követő „gyászévtized” (1671–1681). Tömegpercek Pozsonyban. Halálos ítéletek, száműzetés, máglyahalál – és a még továbbra is kirtatókra szabott pokoli gályarabság. „... szenvedéseik oly rettenetesek, hogy az utókor alig találja majd hitelesnek, ha olvassa”. Ennek külföldi hittestvérek, európai protestáns államainak tiltakozása, segítségére véget vetett – de addigra az evangélikus gályarabok közül csak minden második maradt életben, végül haza csak egy, Zsédényi István tért. Ő valahol a Balatonfelvidéken nyugszik, ma már jeltelen sírban.

Ezt követő fejezetekben a Thököly-Rákóczi kor új eszméje köszönt be, a haza érdekével párosuló türelem („senki se háborgasson akár mely vallású egyházi személyt, vagy templomot”) Sajnos a szabadságharc bukása után a Rákóczi kor minden döntése törvénytelennek és semmisnek nyilvánultatott s újabb 70 évre ismét megalázás és üldözés várt a magyar protestantizmusra II. József-ig: „A tolerancia jegyében”. Ezt követi a „Harc a korszellemmel”; A szabadságharc és a Bach-korszak (ne feledjük:

Kossuth és Petőfi is evangélikusok voltak!); „Nemzetiségi és egyházi harcok”. A Kiegyezés, az Osztrák–Magyar Monarchia születése, a dualizmus kora, mely öt évtizeden át nyomta rá bélyegét az egyház életére. Egyik legégetőbb problémája a nemzetiségi kérdés, a nacionalizmus. A XIX. század második felében a házasságügy rendezetlensége a katolikus és protestáns egyházak között (Válás, reverzális, „elkeresztelés”). „Kivándorlás – szektásodás”. A magyarországi kivándorlók („kítantorgók”) számát az I. világháborúig kétfélmillió föben rögzítették a korabeli statisztikák. A tömeges emigráció érzékeny veszteséget jelentett a magyar lutheranizmus számára.

Közeledve napjainkhoz: „Egyház a proletárdiktatúrában”; „Trianon után”. Trianon miatt a magyar egyházak közül a legnagyobb veszteség az evangélikusságot érte. Felsőfokú oktatási intézményei közül csupán egy (a soproni) maradt határon belül. 25 evangélikus középiskola közül kívülre került 17, 6 tanítóképzőből 4. Ezért az irredentizmus a magyar evangélikusok körében erőteljesen jelentkezett. A trianoni „békét” gyászkeretes evangélikus újságok adták hírül. Az irredenta jelszavak mindig visszatértek az egyházi lapok hasábjain: „Csonka Magyaror-

szág nem ország – egész Magyarország mennyország!” és a Magyar Hiszekegy: „Hiszek egy Istenben, Hiszek egy hazában, Hiszek egy isteni örök igazságban, Hiszek Magyarország feltámadásában!”)

És végül „Az utolsó ötven év”. Nehéz sors várt a nemzetre és az egyházra egyaránt... Az ötvenes évek egyre erősödő lelki sivársága, sajgótnak erősen irányított, alacsony színvonalú. A korábban európai nivójú lelkészképzés válsága, a megszüntetett Hittudományi Kar, a róla leválasztott Teológiai Akadémia „pusztai vándorlása” Sopronból különböző ideiglenes helyekre. Az állami valláspolitikai szorítása csak a nyolcvanas években kezdett fokozatosan enyhülni. 1989-ben felépült az új Teológiai Akadémia, mely 1992-ben visszakapta egyetemi rangját.

Id. Fabiny Tibor (az Evangélikus Hittudományi Egyetem professzora – azóta sajnos eltávozott közülünk) szinte kis magyar történelemnek is nevezhető műve itt ér véget, amikor a magyar evangélikusság reménykedéssel nézett a jövőbe. Ez sajnos az elmúlt pár évet tekintve nem kevés csalódással járt. Azért – *dum spiro spero*, „amíg élek remélek”, mondták a bölcsek rómaiak...

A könyvben a kimagasló egyéniségek között szerepel „az első magyar reformátor” Dévai Mátyás, Sztárai Mihály, Huszár Gál, Bornemissza Péter, Honterus János (Brassó), Heltai Gáspár, Dávid Ferenc, Karácsony György, Károli Gáspár, Bocskai István, Pázmány Péter, az első egyetemes egyházi és iskolai felügyelő báró Zay Péter, magyar pietisták, köztük Aáchs Mihály és a nagy polihistor, Bél Mátyás, Tessedik Sámuel, a püspök, író és költő Kis János, Vajda Péter, a nagy szellemi és anyagi befolyású nádorné Mária Dorottya, az első magyar költő Petrőczy Kata Szidónia, Banhofer György, végül a náciizmustól ezeket mentő Sztelho Gábor és Keken András – és még sokan mások.

Hihetetlen, mennyi tudás, mennyi információ fér el egy ilyen kis könyvben. Minden evangélikus –, de bármely felekezethez tartozó érdeklődő részére is izgalmas olvasmány.

(2., bővített kiadás. – Budapest, Evangélikus Sajtóosztály, 1997.)

Kovács Mária

A „Wittenbergi katolikus”

Neki növekednie kell ...

Fabiny Tamással beszélget Szőnyi Szilárd

A Kairosz Kiadó „Miért hiszek?” beszélgető sorozatának immáron hatvanadik kötete Fabiny Tamás püspöki jelmondatával Keresztelő Szent Jánost idézi: „*Neki növekednie kell, nekem kisebbé lennem.*”

A 120 oldalas kis könyv ritka élmény: regel kezembe vettem és befejezéséig nem tudtam letenni. Őszinte közvetlensége, természetessége, ellenállhatatlan humora rögtön megfogja az embert és fogva is tartja. A családi háttér befolyásának elemzésével indul: mit jelentett egy közismert lelkész, egyháztörténész professzor fiának (és teológus öccsének, teszem hozzá) lenni? Esze ágában sem volt teológiára menni, köztudottan magyar–angol szakra készült. Aztán, a negyedik év végén, amikor osztályfőnökével közölte, hogy teológiára menne, az éppen „almát evett és amikor ezt meghallotta, majdnem kiejtette a kezéből”. De elhatározása végleges maradt.

A szemérmes, sőt gátlásos gyermekből, aki fülig pirult, ha a bibliai Tamás szóba került, mert úgy érezte, róla van szó – egy mozgalmás, eseménydús élet folyamán népszerű, sokoldalú „kommunikátor” lett, aki egyformán megtalálta a helyét a szószéken (mindig emlékezve arra, hogy „az igét nemcsak hirdetni, hanem ragozni is tudni kell”) a médiában, legyen az újság, rádió, televízió (10 év Duna TV), aztán mint teológiai tanár négy évig mint hitoktató az 1989-ben újraindult fásori evangélikus gimnáziumban, de nyelvtudása segítségével külföldön is. Az ösöktől az utódokig mindent megtudunk a családról, a fontosabb eseményeket aranyos anekdotákkal fűszerezve, mint például amikor apaként is helytállni akarva, kislányát téli sétára vitte. Felesége figyelmeztetésére melegen felöltöztette Blankát, kabátot, sapkát, sálát adott rá, el is indultak, ám a kislány néhány lépés után megállt: „Nincs rajtam cipő...” Nem szégyelli emberi esendőségét hivatásában sem, amikor „nem megy a prédikáció”. Mégis – máskor legszigor-

rúbb kritikusa egy ilyen alkalommal megsimogatta az arcát és azt mondta: „Tamáska, tudom, hogy néha nagyon nehéz.”

Nehéz évek vezettek a püspökségig (47 évesen lett püspök). A pártállamban az ügynökhálózat egyes tagjai már a Teológián is működtek. Őt magát is megkörnyékezték nem egyszer, különösen külföldi útjai alkalmával.

1982-ben szentelték lelkésszé. A Siófokhoz tartozó Kötcsére került, ahonnan 75 kilométeres körzetben több tucat szórvány tartozott hozzá (vasárnaponként 5 istentisztelettel...). Fiatalsága és „lazának mondható megjelenése” néha érdekes helyzeteket szült. Mint amikor egy aszszony becsengetett „Itthon van az apukád?” „Nem, ő Budapesten lakik.” „Te nem a lelkész gyereke vagy?” hökkent meg. „Nem, én vagyok a lelkész.”

Ösztöndíjak: félév, majd később még egy év Németország, egy év Amerika. Soha nem jutott eszébe kint maradni, nemcsak sajátmaga miatt, hanem azért is, nehogy társai szenvedjenek miatta, utána ne engedjék ki őket.

A szovjet csapatok kivonulásakor meghúzatá a harangot...

Antall József történészként állt kapcsolatban édesapjával (ezenkívül az Antallok éppen Kötcsén voltak földesurak). Kőbányai beiktatására Antall nem tudott elmenni, de a meghívóra válaszelevélben gratulált és – rá jellemző módon – abban hosszasan, szinte egy tudományos értekezés igényével elmélkedett arról, hogy az evangélikusság a XVIII–XIX. században a számarányát meghaladó módon képviseltette magát az értelmiségben, s az orvosok, gyógyszerészek

vagy 30%-a evangélikus volt.

1999-ben főállásban a Teológián hamarosan tanszékvezető, majd professzor. Kétszeresen is kisebbségben érzi magát: mint keresztyén és ezen belül mint evangélikus. A dilemma: „a legkisebb nagyegyház vagyunk-e, vagy a legnagyobb kisegyház? ... Miközben ugyanis a történelmi felekezetek közé soroljuk magunkat, ha párt lennénk, a magunk 3%-os 'támogatottságával' a parlamentbe se kerülünk be”. (De az egyház mögötti 500 év és a világszer-

té élő hetvenmillió evangéli-

kus az előbbire kötelezi.) Írásainak tematikus gyűjteményét összefoglaló, „Ajtórényi zsoltár” c. könyvből idéz a riporter egy gyönyörű részletet: „*Ha olyan kiváló szónok vagyok is, mint Kossuth Lajos, vagy Martin Luther Kinggel együtt hirdetem, hogy 'van egy álmom', de szeretet nincs bennem, olyaná lettem, mint egy leomlott templomtorony megrepedt harangja. Ha futurologusként, a jövő mérnökeként vagy csalhatatlan közvélemény-kutatóként előre látom is a jövőt, szeretet pedig nincs bennem, olyan vagyok, mint egy összelapított üres kólásdoboz, amelyet unottan rúgnak tovább a kamaszok*”

A mű valóságos tárháza ennek a beszédmódnak, amit előszavában Jelenits István a következőképpen méltat: „Fabiny Tamásnak sikerült meglelnie, megteremtenie azt a nyelvet – a szent és a profán határmezsgyéjén – , amelyen ma is hitelesen szólhat ember és Isten találkozásának legmélyebb titkairól”.

A püspök nem tagadja: a szoros együttműködés híve. Egyszer azzal lepte meg hallgatóit, hogy ő is „katolikus – csak éppen nem római vagy görög, hanem wittenbergi.” Szerinte Luther tételeit ma internetre tenné fel, esetleg blogban fejtené ki nézeteit. Ő mindenesetre 2008-ban, a reformáció hetében, a 95 wittenbergi tétel plakátját a püspöki székház Szilágyi Erzsébet fásori kapujára tűzte ki...

Kovács Mária

Budapest templomai: a Budapesti Városvédő Egyesület sorozata

Megjelent az Egyesület Templomtörténelmi Csoportja budapesti templomokat bemutató sorozatának hatodik kötete. A csoport 1988-ban alakult, célja, hogy a főváros minden templomában, felekezeti különbség nélkül, képekkel illusztrált történelmi és művészeti összefoglaló függjön. Ezekből a szövegekből készül a könyvsorozat.

A könyvek az Egyesületben (1053 Bp., Kossuth L. u. 14-16.) és egyházi boltokban kaphatók.

Nekem fontos a hazám és a magyarság jövője

Bemutatjuk Mihály Zoltán fotóművészt

Kérem mutassa be magát a magazin Olvasóinak, mivel foglalkozik?

Születésem óta, több mint negyven éve élek Rákospalotán. Lokálpatriótaként kötődöm szülő és lakóhelyemhez. Régóta érdeklődöm a közélet, a közösségteremtés és a politika iránt. Gyerekkori jó barátommal és osztálytársammal Fricz Tamással, /ma ismert politológus/ gyakori beszédtemánk volt már az általános iskolában a politika. Később ebből bajom is lett. A hetvenes évek közepén egy március 15. tüntetésen való részvételért az ország összes középiskolájából kizártak. Továbbtanulásról nem lehetett szó, így a családalapítás és az otthonteremtés határozta meg további életem. Meghásasodtam, majd két fiúgyermekünk született. Önerős lakásépítéssel teremtettünk családi fészket magunknak.

A rendszerváltás után sportoktatói diplomát szereztem. A közösségépítést külvárosi labdarúgó öltözőkben gyakoroltam. Később sérült gyerekeket is oktattam, ami különlegesen szép munka. 2002-ben az elvesztett, (elcsalt) választások után részvételem a közéletben megélénkült. Családommal és barátainkkal a Polgári Kör mozgalom első alakítói lettünk hamarosan a Fidesz látókörébe kerültem és a 2006. évi parlamenti választásokon a FIDESZ országgyűlési képviselőjelöltjeként indítottak. Jelenleg a radikális jobboldal önkormányzati képviselőjeként dolgozom.

Mióta foglalkozik fotózással?

Az ezredforduló éveiben szabadúszó újságíróként rendszeresen publikáltam különböző folyóiratokban. Politikai írásaim a polgári oldali

sajtójában /Demokrata, Nemzetőr/ egyéb írásaim szaklapokban, magazinokban jelentek meg. Eleinte munkáimhoz illusztrációként fotóztam, majd az önkifejezésnek ez a formája egyre erősödött bennem és a fényalkotással próbáltam közvetíteni. Ma már tudatosan formálok meg témákat képi alakban ami az elmúlt években jó pár önálló kiállítást eredményezett.

Általában milyen témájú és tárgyú fotókat készít?

Szeretek utazni, más embereket, más világokat megismerni és ezt a világot megmutatni. A megismerés mellett a kapcsolat teremtés is elemi igényem. A kíváncsiság távoli tájakra is eljuttatott amiből jó tíz éve megszületett az első önálló kiállításom, Ausztrália az álmok földje címmel. Ezekkel a képekkel a természet tisztaságát, gaz

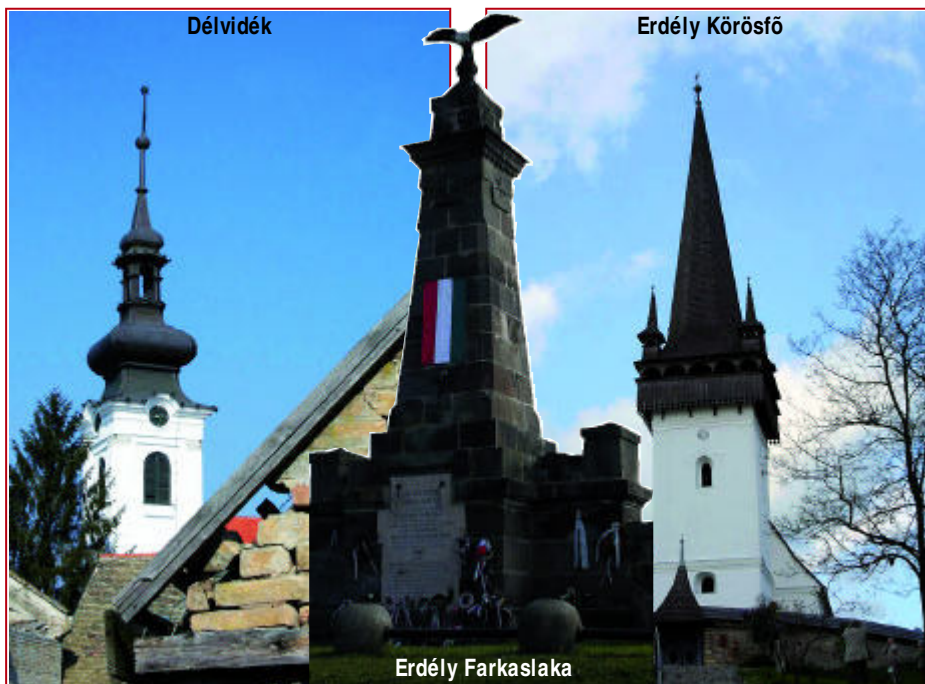
Erdély

Erdély

Csángók

Délvidék

Erdély Körösfő

Erdély Farkaslaka

Erdély a Pártium

mekkoromban a Magyar Sáfárság templomában konfirmáltam. Számomra ma a templomok lassító csendje az, amire nagy szükségünk van. Az, hogy konfirmációm színhelyének neve Magyarság, talán nem véletlen, mondhatnám üzenete van. Mindig is érdekelték gyökereink, eredetünk, hovatartozásunk. Egyértelmű, hogy ezzel a lelkiütemmel ma a közéletben a radikális nemzeti oldalón látom nemzetünk fennmar-

Csíki népviselet

dag szín és formavilágát mutattam be egy távoli, egzotikus kontinens tükreben. Az épületfotók is közel állnak hozzám, különösen a szakrális épületek. Azok mindig mívesek, tekintélyt parancsolóak, monumentálisuk lenyűgöző. Meghatározó volt a XV. kerület templomairól készült kép sorozatom, melyből Templomaim címmel nyílt kiállításom 2004-ben. Feldolgoztam kerületünk templomait, imaházait, kápolnáit és nagy örömmre a képek és a téma is szép fogadtatásra talált. Hamarosan képeslapok, fali naptárak is készültek e gyönyörű épületekről. Az épületfényképezés a fotózás egy különleges ága. Nem könnyű munka sajátos méreteik miatt. Ráadásul hazánkban és a keleti tömbben az elmúlt évtizedekben ezek a műtárgyak nem voltak fontosak, különösen a hatalomnak nem, sőt jobb volt őket eltakarni, elfedni. Hol lakótelepeket építettek eljűk, hol fákkal vették körül őket. Én ezen takarások, fedések mögé próbálok bepillantani a kamerámmal, hogy megmutathassam, milyen csodálatos dolgok vesznek bennünket körül, csak nem mindig vesszük észre.

Csak kívülről találkozik a templomokkal, vagy belül is otthonosan mozog bennük?

A hit fontos dolog és én azt vallom, ezt sokféleképpen lehet megélni. Reformátusként gyer-

Erdély

Vajdaság

dásának egyetlen esélyét! A sok évtizedes diktatúra tudatformáló, tudatbomlasztó hatásának eredménye az, hogy a hazafiságot, a nemzeti öntudatot ma szinte szégyellni kell.

Meg is látszik ennek eredménye az ifjúság, az oktatás, a közbiztonság terén. Értékzavarral küzdenek a fiatalok de a társadalmi szereplők jelentős része is.

Mi jelenti a legfőbb értéket az Ön életében?

Erre egyértelmű a válasz, ez csak a család lehet. A család az emberi lét, a társadalom és talán nem túlzás de a civilizáció fennmaradásának alfája és ómegája. Ez az egyetlen fészek, ahol egészséges értékrend alakulhat ki és biztosíthatja, hogy ne pusztíthasson világégés a jövőben, mert az a jelenlegi technika fejlettségi szintjén beláthatatlan következményekkel járna. Sajnos a család fontosságára sokan csak akkor ébrednek rá, ha már elveszítik. A család a legszorosabb kötelék, vigyázni, óvni kell. Szerencsére a biztos háttér megadatott számomra, több évtizede élek boldog házasságban. Két fiú gyermekünk született, akik lassan kirepülővé cseperednek.

A család mint legfőbb érték mellett az állandóság, a lokálpatriotizmus, az alázat az, amit fontosnak tartok.

Mi a célja a műveivel, mi akar közvetíteni, kifejezni velük az embereknek?

Hitvallásom szerint képeimmel a pillant el-

ményét szeretném megragadni és azt állandósítani, hogy megoszthassam mindenkiel. Ezen túl a minőség az, ami állandóan vezérel. Fontos számomra a folyamatos megmértetés, legyen az közélet, a magán élet, sportpálya, vagy egy alkotó műhely. Egy japán mondást követek, mely szerint a legjobb is csak legfeljebb jó lehet. Ez néha könnyedén sikerül számomra, de gyakran csak súlyos küzdelmek árán.

A cikkek, kiállítások, naptárak, képeslapok mellett egy könyvről is hallhatunk a közel-múltban. Megtudhatunk erről többet is?

Illusztrációként jelentek meg könyvekben újságokban képeim a múltban is, azonban a közélet aktivitása az elmúlt években egy nagyobb lélegzetvételű feladatra sarkalt. Tágabb szülőföldünkre a Kárpát-medencére irányítottam a figyelmemet és a kamerámat. Kárpát-koszorú Csángóföldtől Örvidéki címmel jelent meg egy fotóalbumom 2008-ban, melyhez Csontos János írt kísérő szöveget. Meg kell jegyezni, Jánossal akit bizonyára ismernek a tisztelt olvasók a Magyar Nemzetből, vagy verses kötetei alapján, nagyszerű munka kapcsolat alakult ki és kitűnően ráérezett képeim mondanivalójára. A kísérő szövegek igazi lírai gyöngyszemek.

Mik a tervei a jövőben?

Berlinben jártam a közelmúltban, ahol az a megtiszteltetés ért, hogy képeim két meghívást is kaptak. A templomok sorozatot is folytatom, ősszel újabb kiállításra készülök Újpalotán. Sokat dolgozom, szívesen állok új feladatok elé. Vallom, hogy az új kihívások viszik előre dolgaikat. A közéletben is van tenni valóm bőven, segíteni szeretnék, hogy újra olyan emberek irányítsák országunkat, akiknek ahogy nekem is fontos hazájuk és a magyarság jövője.

Kuruczleky Ilona

Micimackó
Idősgondozó Szolgálat

Biztosítjuk idős hozzátartozó szakszerű ápolását, gondozását, akár bentlakással is.

Gyakorlott házvezetőink vállalják házadnak, lakásodnak, irodádnak rendben tartását.

Ha kedvet érzel a gyermekfelügyelet-, az idősgondozás-, vagy a házvezetés iránt, várjuk jelentkezésedet.

Érdeklődni: hétfőtől-péntekig 08-tól 16 óráig
Iroda: 1073 Budapest, Erzsébet krt. 41.,
I. em. 5. (97-es kapucsengő)

Telefon: 413-1536, 413-7454 (információ esetén)
243-8280, 205-8700 (állásügyben)

Mobiltelefon: 06(20)359-5929, 06(20)359-5939
Fax: 413-1536

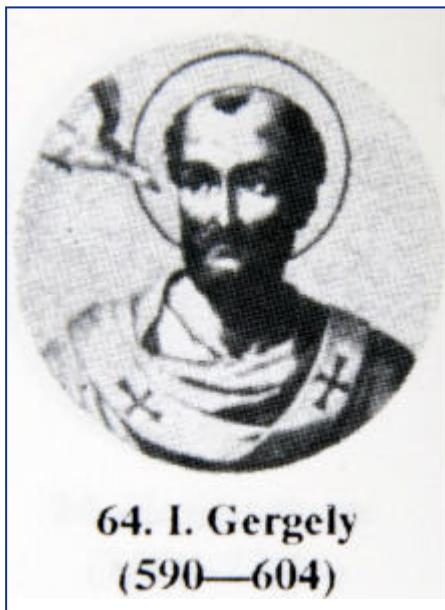
E-mail: micimacko.net@vipmail.hu
http://www.micimacko.net

Nagy Szent Gergely

A római birodalom hanyatló szakaszába jutott, a központi hatalom intézményrendszere meggyengült, az államigazgatás, az oktatás válságos állapotba került, bázisait egyre inkább elveszítette. A hatalmi vákuumot így a szeretetet hirdető, Krisztus Igéjét tolmácsoló egyház volt kénytelen pragmatikus cselekvő programmal kitölteni. Erre a feladatra legalkalmasabbnak Nagy Szent Gergely bizonyult. Az egyházatyája 540 táján született Rómában. A gens Aniciával rokon gazdag és híres szenátori családból, mely századok óta kiemelkedő szerepet játszott a városban és az egyházban: III. Félix és Agapitusz pápát is ősei között tarthatta számon. Apja, Gorgianus „az egyház védelmezője” (defensor); anyját szentként tisztelték; nagynénéi apácaként éltek palotáikban, úgyhogy Gergely életrajzírója jogosan állapítja meg, hogy „szentek között szentként nevelkedett”. Fivére Germanus volt Róma utolsó kormányzója (prefektus urbi), Paltinus a család Szicíliai birtokait kormányozta. Szüntelen járványok és háborúk kora volt ekkor. A római világ mesei színeiben gazdag őse a bizánci fagyba dermedt. Az osztrogót Nagy Theodorik uralkodása paradox módon a római kultúra egyik csúcspontja, amelyet Boethius és Cassiodorus munkássága fémljelt. A bizánci császár Justinianus azonban elhatározta, hogy visszafoglalja Rómát a gótoktól. A szakadatlan háborúk több kárt okoztak, mint a barbár támadások együttvéve. Aztán az északra érkező longobárdok és a pestisjárvány, az árvíz végképp meggyengítette a birodalmat. Városok és falvak néptelenedtek el, az arisztokrácia Konstantinápolyba menekült. Csak az egyház maradt a helyén!

Nagy Szent Gergely megözvegyült édesanyja kolostorba vonult, két nagynéje is apácának ment. Házukban mind megtalálhatóak voltak a nagy nyugati egyházatyáknak, a többi között Szent Ambrusnak és Szent Jeromosnak a művei. A későbbi pápa jogi tanulmányokat folytatott először. 572-től 73-ig Róma prefektusa lett, de nemsokára önként lemondott a világi életéről,

és belépett szerzetesnek Szent Benedek fiai, a bencések közé. Anynyira böjtölt, hogy egészsége egész életére meggyengült. II. Pelágiusz idejében konstantinápolyi követ lett, de a császárvárosban is szerzetesi fogadalmára szerelt. 590-ben a római papság és a nép egyhangúlag pápává választotta. Kilitástalannak tűnő helyzetben volt a birodalom. Gergely eleinte nem akarta vállalni a megbízatást, ám később alázat kamatoztatta vezetői képességeit, a családjától megörökölt „társadalmi elithez tartozók” felelősségének vállalásával. Személyében jelent meg először a szerzetes-pápa, mint egyházi vezető. A konstantinápolyi pátriárkához írott levele jellegzetesen tükrözi a korszak problémáit és a hatalmi viszályokat: „Egész Európa a barbárok önkénye alatt nyög. A városok el vannak pusztítva, a kastélyok romokban hevernek, a tartományok néptelenek, a föld művelésére nincs munkás, a bálványimádók kiirtással fenyegetik az igazhívőket - és a papok, akiknek hamuban, könnyek közt kellene a templom előcsarnokában leborulniok, hiú címekkel igyekeznek magukat felékesíteni.”

Ezért kezdte el használni leveleiben az Isten szolgáinak szolgája címet is. Gergely azt a nézetet vallotta, hogy a világ a harmadik korszakba érkezett, közeledik az Utolsó Ítélet. A szűnni nem akaró háborúskodás, a földrengések, áradások ezt igazolni látszottak. Ebben az időben már nem barbárok, pogányok és a Krisztus-hívők konfrontációjáról, hanem jó és rossz keresztények ellentétéről lehet beszélünk. A pápa igyekezett az arianusokkal és az ugyancsak eretnek longobárdokkal konszenzust találni. Róma érdekében elismerte Konstantinápoly irányítói hatalmát. Írásban fennmaradt művei közül legjelentősebb: „A lelkipásztor kézikönyve.” Mintául szolgált közép- és újkori utódainak a hatalom kiegyensúlyozott, alázatos gyakorlásához. Polarisált szemléletű alkotás, figyelembe veszi a szellemi hierarchia tagoltságát és Krisztus szeretetéből fakadó egységét. Szigorú, következetesen igényes és agapé hirdető útmutatás.

Nagy Szent Gergelyről elmondható: a felbomló Nyugat-Római Birodalom tényleges végóránban átszervezte az egyházat, olyan struktúrát és szellemiséget hagyott maga után, amely később lehetővé tette az egyházfők "pásztor" szerepét az európai uralkodók irányításában. Személyéhez kötik a gregorián egyházzene elterjesztését. Az egyházatyája 604-ben halt meg, nem sokkal a római szenátus végleges feloszlása után. Magyarországon a szeptember 3-i Gergely járás népi ünnepe és egy kedves népi mondóka őrizte meg emlékét: „Szent Gergely doktornak, híres tanítónknak az ő napján; Régi szokás szerint, menjünk iskolába; Adjatok szalonnát, omne dignum leverendum laude; Hadd csináljunk rántottát, tótusz kápusz demizerum fórum Domine; Adjatok kolbászt, omne dignum leverendum laude; Hadd fonjuk be pallást, tótusz kápusz demizerum fórum Domine; Adjatok lúdat, omne dignum leverendum laude; Hadd mutasson deákoknak iskolába utat, tótusz kápusz; Demi-zerum fórum Domine.”

Hámori Attila

Könyvajánló: Az iskolapadban kötelesség megtanulni Magyarország tájait, történelmét, tisztelni hőseit, hagyományait, memorizálni verseit, sorsfordító eseményeit. Ha azonban arra kell választ adni, hogy mi magunk valójában miért szeretjük hazánkat, csak nehezen találjuk a szavakat. Ám meg kell próbálni. Újra és újra muszáj megmerítkoznünk Magyarországon többször törtörténelmében, népének és géniuszainak cselekedeteiben, alkotásaiban, hagyományaiban. Ehhez a kalandos utazáshoz kínál útbaigazítást kötetünk.

Munkánk a legnemesebb ismeretterjesztés hagyományaira épül. Gazdagon illusztrált írásai egyformán kívánnak szólni az észhez és a szívhez. Összefoglalják eddigi tudásunkat, és kedvet keltenek további olvasmányokhoz. Elmélyítik büszkeségünket, miközben bizonyos mértékig rámutatnak hibáinkra, közös gondjainkra is vagy a történelem forgandóságára és nemzeti jelképeink, hívószavaink jelentésének a módosulására. Állandó értékeinkre, eleink örökérvényű üzeneteire még ennél is inkább rá kívánnak világítani. Elgondolkodtatnak a múlttól, a jelenről és a jövőről, mert a hazaszeretben lehet leginkább egyggyé a nemzet. (Századvég Kiadó)

Régebbi számaink telefonon megrendelhetők postai utánvétellel.
 Telefon: 221-1524 vagy mob: 06-70-244-0240 Interneten is fogadunk megrendeléseket:
www.szentkereszt.hu Email: szentkereszt@szentkereszt.hu

Előfizetési megrendelő

Előfizetésben megrendelem a Szent Kereszt című Magazint ..... példányban.

Előfizetési díj: 1/2 évre 1350 Ft (3 lapszám)
 1 évre 2700 Ft (6 lapszám)

Megrendelő (előfizető) neve: .....
 Cím: .....

Kézbesítési cím: .....

(csak akkor töltsd ki, ha a megrendelő címe nem azonos a kézbesítési címmel)

.....

aláírás

A megrendelő lapot a következő címre borítékban szíveskedjenek feladni:

Veritas Invest Zrt.
 1142 Budapest
 Erzsébet királyné útja 86.

F e l h í v á s

Az elesett, önhibájukon kívül elszegényedett emberek ritkán kérnek segítséget. Inkább éheznek, nélkülöznek, gyógyszerek nélkül lábadoznak, semhogy valaki terhére legyenek. Rajtuk – és főként a szegény, rossz anyagi körülmények között nevelkedő – kíván segíteni, élelmiszer- és gyógyszersegélyekkel a

VERITAS AZ ELESETTEKÉRT ALAPÍTVÁNY
SEGÍTSE ÖN IS A MUNKÁNKAT!

Támogassa adója 1 %-val kiemelten
 közhasznú alapítványunkat!

VERITAS AZ ELESETTEKÉRT ALAPÍTVÁNY
 OTP Bank 11714006-20385251
 Adószám: 18161980-1-42

Támogatóink, a támogatás mértékének megfelelő terjedelemben, hirdetésüket is elhelyezhetik a Szent Kereszt Magazinban.

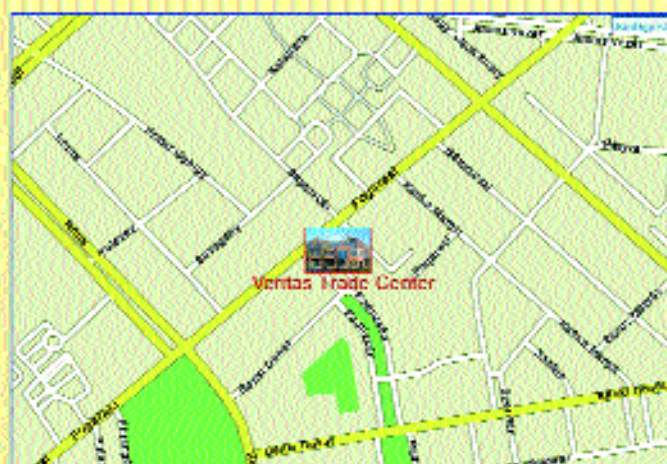
A Veritas Trade Centerben üzletek és irodák bérelhetők Budapest, XIV. kerület, Fogarasi út 45–47.

földszint

bankfiók
autószalon
gyógyszertár
pizzéria

- 1 szint

raktár, garázs
music pub

I. emelet

üzletek
szépségszalon
fitness szalon

tetőtér

irodák
orvosi rendelő
raktárak

VERITAS TRADE CENTER bérleti díjak

Pinceszint 10–15 EUR/nm/hónap, Földszint 25–30 EUR/nm/hónap
I. emelet 20 – 25 EUR/nm/hónap, Tetőtér 15–20 EUR/nm/hónap
Garázs beállóhely a pinceszinten 120 EUR/db/hónap
Rezsi költség (becsült) 4 EUR/nm/hó